

Judas

Cyriel Verschaeve

bron

Cyriel Verschaeve, *Judas*. Excelsior, Brugge 1930 (vierde druk)

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/vers003juda03_01/colofon.php

© 2014 dbnl / erven Cyriel Verschaeve

Personen

JEZUS

PETRUS

ANDREAS } Apostelen

JACOBUS } Apostelen

JOHANNES } Apostelen

SIMON DE IJVERAAR } Apostelen

PHILIPPUS } Apostelen

THOMAS } Apostelen

JUDAS ISH KERIOTH

JOCHABETH, zijne vrouw

MARIA MAGDALENA

HANNAH, hare dienstmaagd

SALOME, moeder der Zebedeërs

RĀBBĪ MĒIR BĒN ABRĀHĀM

RĀBBĪ BĀROĒCH BĒN RĀB } Wetgeleerden Sanhedrieten

RĀBBĪ PĪNCHĀS BĒN HĀKĀLJAH } Wetgeleerden Sanhedrieten

RĀBBĪ TĀRPHŌN BĒN KĪSCH } Wetgeleerden Sanhedrieten

RĀBBĪ NĀHOĒM BĒN TĀBĪĒL } Wetgeleerden Sanhedrieten

RĀBBĪ ĪDDŌ BĒN ABĪMĒLĒK

De hoofdman der soldatenbende

Een zieke

Een vrouw uit het volk - knechten - menigte uit mannen, vrouwen, bazuinblazers en instrumentisten, bestaande - soldaten.

Eerste bedrijf

Rotsen bij het Meer Genesareth, zeer hooge rechts, dalende neder links naar 't meer toe, dat zichtbaar ligt (links in den achtergrond) met bergen er over. Judas staat met de hand de oogen te beschaduwven om iets te erkennen dat van beneden bij 't meer, naar boven klimt. Jochabeth, zijne vrouw, komt met veel moeite de rotsenhelling opgeklauterd.

JOCHABETH

En uw twee maanden? Waren 't geen twee maanden
Ten allerlengste dat het duren zou?
Ten allerlengste?...

JUDAS

Jochabeth, hoe wist ge
Dat ik hier opklom?

JOCHABETH

Van Johannes!... Zoo!
Deez' vraag is heel mijn welkom?

JUDAS

Jochabeth,
Mijn ziel is blij u weer te zien.

JOCHABETH

Is blij?
Foei! uwe ziele was niet droef bij 't scheiden,
Hoe zou ze blij zijn bij het weerzien!
Spreek zoo geen woorden, streef ook mijne hand niet.
Niet daarvoor kwam ik hierheen.

JUDAS

Gij ziet bleek,
Zijt mager...

JOCHABETH

Geel en dor... Ha! 'k ben geen lokaas:
 'Kom van den Liban!' zingt gij mij niet toe...
 Dat weet ik best en 'k wil u niet bekoren.
 Maar uw twee maanden! twintig zijn er reeds.
 En twintig!... leugenaar met uw twee maanden...
 In alle eeuwen der eeuwen...

JUDAS

'k Loog niet, ik!

JOCHABETH

Maar Hij loog. Hij bedroog u. Zei ik 't niet?
 Heb ik het u geen honderdmaal gezeid?
 Fortuin te bouwen op die goocheltoeren,
 Op een Profetenwoord! Profetenwoorden,
 Maar man, die gelden steeds de verte toekomst,
 De verre, verre toekomst, nimmer anders
 En gij bouwt daar u w toekomst op. Wat dwaas!
 De schoone leug'naar leidde u bij den neus.
 Gij hebt op zand gebouwd! op drijfzand, gek!
 Nu ziet ge 't in en zwijgt... Maar toen ik u
 Wel honderdmalen zei dat 't zoo moest komen,
 Dat aan uw maandenpaar een jarenstaart,
 Een staart als van de zwarte Araabsche paardjes,
 Zou wassen...

JUDAS

Zegdet gij het honderdmaal,
 Zoo zwijg het nu... scheld mij noch Hem...

JOCHABETH

Ook H e m niet?

JUDAS

Neen, mijn ziel is treurig.

JOCHABETH

H e m ook niet? Zoo?...

JUDAS

Noch mij, noch Hem. Zijt ge op twee ooren doof?
 Ga, vraag Hem om genezing.

JOCHABETH

Doet Hij wonderen?

JUDAS

Ga, vraag het aan de vrouwen. Over Hem
Zult gij niet spreken; 'k riep u hierheen niet;
Wat voert u hier? Spreek daarvan...

JOCHABETH

Snauwer, goed!

'Ik riep u niet!' alsof ik het niet wist!

'k Zag op de bergen nooit uw bode klimmen,

Mar 'k zond er ook geen, ik, naar Galileën,

Waar gij gedaald zijt en gedaald blijft, neer!

O neen, en, kom ik zelf, ik kom voor zaken.

Uw fopper, zijn gefopten laat ik daar:

Ik sta daarboven, daarvan spreek ik niet;

Neen, vrees niets. 'k Leefde boven op de bergen

En schouwde nimmer naar u neer, neen nooit.

Spot uwe zieke vrouw dit in 't gezicht niet:

'Ik riep u niet!'

JUDAS

Maar Jochabeth, geen spot was 't;

Ik zei de zaken zoo ze zijn.

JOCHABETH

De zaken!

Ziehier de zaken, louter zaken; luister:

'k Ben ziek geworden, doodziek van te slaven,

'k Weidde de schapen op de bergen zelf,

We hadden er slechts twee toen gij vertrokt,

Nu zijn er tien!...

JUDAS

Tien!

JOCHABETH

Met onmenselijk wroeten

Deed ik wat tarwe en olie op en leefde...

En deed de zaak gedijen... door mijn wroeten...

(’t Volgende zegt ze dropsgewijs al loensend naar Judas om den indruk te betrapen.)

En tobben... doch ik heb mij afgebeeld...
 Ik ben gebroken. - en kom u berichten
 Dat voor mij huis en schapen, koorn en olie
 Weldra niet meer bestaan... Doch mensch'lijk moet
 Mijn sterven zijn; ik won het, ik gebruik het...
 Mijn huis en have geef ik aan den man
 Of aan de vrouw, die mij bezorgen zal
 In deze mijne laatste ziekte, l a a t s t e ...
 Twee maanden en zij zal genezen zijn
 Voor goed... zoo luidt nu mijn profetie,
 Die waar wordt...

(pauze)

Judas, zegt gij niets, niets? hoe?
 Die Jezus is een tovenaer voorwaar;
 Tien schapen! Hoort gij niet? dit laat u koel
 Foei, Judas, ik erken u niet! Wat hadt ge
 Uw vrouwe vroeger wild geliefkoosd, had ze
 U zulks bericht! voor elk schaap duizend kussen!...
 Wij hadden niets toen wij te zamen kwamen,
 Doch wonnen huis en akker... toen die man kwam
 En ons... en u bedwelmde. Oei! zou het waar zijn?
 Ik hoorde 't zeggen, maar geloofde 't niet...
 Neen, zoo'n gedrochtlijk dwaas-zijn kan ik niet,
 Wil 'k niet gelooven... dat die Jezus liefde
 Voor armoe en gebrek zou leeren! Judas,
 Zou 't waar zijn? Judas spreek... gij knikt, schudt neen?
 Maar zoo iets is waanzinnig! 't Zou dus waar zijn?...
 Ja, 't is waar: zie mij die verschoten kleeren,
 Dien mantel gatig en gescheurd, den boord
 Van 't onderkleed gelijk een zaag getand,
 De kwasten afgetreên, al uitgerafeld...
 Arm! Nu is 't al gedaan! O wee mijne oogen
 Dat zij den waanzin van mijn Judas zagen!
 Hij is behekst! Hij is bezeten! Elders
 Dan in het lichaam der bezeet'nen kan
 De liefde tot de ellende toch niet huizen...
 Zwijg voort of spreek en 't zij ge, gek of wijs

U liet met de armoe paaien door dien toov'naar,
 Hij mocht het doen door Beelzebub of God,
 Weet dit: voor mij bestaat gij niet! Een Judas
 Die met den voet schopt wat de hand vergaarde,
 Is mij een gruwel: 'k sterf alleen nog liever
 Dan met een man die spuwt op wat ik nalaat.
 Vloek op de stappen, die mij hierheen leidden.
 'k Ga.

JUDAS

Jochabeth, wanneer een man wil steken
 Moet hij zijn dolk eerst naar zijn woonsteê halen,
 Een vrouwe draagt hem steeds op zich!

JOCHABETH

Zoo? Wijsheid!
 Die leerdet gij bij Hem! Is wijsheid goud waard
 Het goud is wijsheid waard: daar hebt ge er ook.

JUDAS

Mijn ziel is treurig, vrouw!

JOCHABETH

Alree gezeid.

JUDAS

'k Moet het herhalen. Gij, gij weet het best
 Waarom ik hier kwam; daarom bleef ik ook.

JOCHABETH

En bleeft ge daarom, waar dan zijn uw schatten?

JUDAS

(kijkt schuw rond.)

Ik heb er geene! Wie vertelde u dat?

JOCHABETH

Ik zie het, 'k weet het dat ge er geene hebt:
 Kom mee dus. Leuter hier niet langer nog.
 Gij zijt gefopt. Hoe eer 't gefopt-zijn uit is
 Hoe minder men gefopt is. Dit 's nog wijsheid.
 Zoo gaan we?

JUDAS

En onze droom? de gouden droom

Van ons getween. Wij droomden hem te zamen.

JOCHABETH

Maar ik verzaak er aan, verzaak gij ook;
Te droomen is een slapersbezigheid.
Ontwaak! Kom mee!

JUDAS

Maar was hij niet oneindig?
Gij weet toch hoe...

JOCHABETH

Zwijg, zwijg, 'k weet alles, zwijg maar,
Ik kan de rots nog wijzen, waar we zaten:
't Was avond en de zonne zonk.

JUDAS

Vol glorie!
En onze droomen waren ook zoo wijd,
Zoo vol van goud als gene westerhemel.

JOCHABETH

Maar man, wij droomden hem toen 't zonlicht stierf.
Een maand, twee maand voor het allerlengste
Zou 't duren eer die Jesus Koning was
En wij bei vorsten. Z i j n paleis moest dat zijn
Van vorst Herodes in Jerusalem;
W i j zagen 't o n z e boven op de bergen
Bij Kerioth zijn tinnen trotsch verheffen.
Marmere en goud, niet anders zagen wij
In onzen droom... Onnooz'le kinders, ja
Zoo droomden wij! Maar weet ge welk paleis
Ons beiden, u en mij, te wachten staat?
Een hol in de aarde aldra voor mij, voor u
Een tent van geitenvellen, zoo gij blijft...

JUDAS

Gij weet niet wat ge zegt.

JOCHABETH

Ik weet het wel,
Maar 'k hoor dat gij nog immer even kindsch
Hem aanhangt.

(Salomé en haar twee zonen Jacobus en Johannes komen op langs den rotsenweg. Als Judas ze ziet:)

JUDAS

Zwijg! zie wie daar komt!

JOCHABETH

Voor niemand!

Is Hij daar, 'k zal 't hem vlak in 't aanzicht zeggen.

JUDAS

Neen, Hij niet, maar zijn liev'lingsleerling. Zwijg.

(Jochabeth richt zich tot de toegenomenen).

JOCHABETH

Bezie mij, ik ben Judas' vrouw, bleek, mager,
Van koorts bereden, slechts een vinger af
Van 't graf... Ik kom mijn man, den mijnen, vragen
Dat hij me in 't sterven bijsta... en hij weigert.
Luidt 's meesters leering zoo? Geluk er mee!
Zijn volgelingen telt men op de vingers
Van eene hand...

JACOBUS

Vrouw, hoordet ge ooit den Meester?

JOCHABETH

Neen.

JACOBUS

Zwijg dan van zijn leering.

JOHANNES

Liefde leert Hij!
Ook Petrus mocht zijn vrouwe's moeder bijstaan
En Hij genas ze.

JUDAS

Bijstaan! Mij ontrukken
Voor goed, dat wil ze.

JOHANNES

Hoe verraden! durft ze?...

JACOBUS

Des Meesters hand op haar!

JOCHABETH

Ik vrees ze niet.

SALOME

Stil! Vrede! Luister allen eens naar mij
 Waartoe dit korsz'lig kijven? Vrouw, geloof me:
 Johannes' woord was wijs. Genas Hij niet
 De moeder van de vrouw van Petrus? Nu,
 Hij doet niet min voor Judas. Gaan we op zoek.
 Ik leid u tot den Meester die u kloek maakt.
 Dan keert ge weer naar huis.

JOCHABETH

Om Judas
 Bij Hem te houden zou Hij mij genezen!
 Inpalmen met de linker wat de rechter
 Gegeven heeft! Hij hou dus zijn gezondheid.

JOHANNES

Doe haar toch zwijgen, Judas, hoort gij niet
 Hoe zij den Meester lastert? Zegt gij niets?

JOCHABETH

Hij moest eens spreken! Laat hij maar beginnen!
 Ik ben benieuwd dit eens te hooren, waarlijk:
 Een man die zijne huisvrouw in den brand liet,
 En daarna haar de les nog lezen zou!
 Dit hoorde ik nooit in onze Synagogen.

JACOBUS

De Meester zei: 'Wie niet zijn vrouw verlaat
 Kan nooit mijn leerling zijn?'

JOCHABETH

Gij hebt het schoon!
 Ik zie uw moeder nevens u. Verliet gij haar?

SALOME

Wat kan 't u schelen? 'k Woon in deze streek;
 In deze streek wil ook de Meester wonen.
 Moet ik verhuizen?

JOCHABETH

Blijf maar! Doch een kaf is 't

Aan uwen hiel dit wreed bevel des Meesters;
 Ons echter, in Judea, is 't een rotsblok
 Niet op te tillen, nimmer te verporren. Moyzes
 Schudt 't hoofd bij zulke leering. Vraag het liever
 Aan al de priesters.

SALOME

Zwadderende tong,
 Kaf zal 't wel ook aan Judas hiel geweest zijn
 Toen hij u moest verlaten... mocht verlaten...

JOCHABETH

Dit laat ge zeggen, Judas? laat ge zeggen?
 Laat ge aan uw eigen zieke vrouwe zeggen?
 Wat lagen lafaard liet ge van u maken?
 Ik ken u verder niet; gelijk ik hier
 Mijn borstkleed scheur, zoo scheur ik uwen naam,
 U zelf in mijne ziele door, voor altijd,
 'k Word dor voor u als de woestijn van Juda -
 Veel dorder, Juda zonder regentij...
 Wat in mij dood is blijft dood, dat zijt gij!

(Zij gaat weg. Judas blijft, onbeweeglijk maar somber voor zich uitziende, zitten. Allen beschouwen hem nieuwsgierig. Na enkele stappen keert zijn vrouw zich om:

Niets? 't Spuwde mijne ziel uit tegen u
 En niet één woord? O dan moet God dit straffen.
 O Groote, die den hemel marmer maaktet
 Drie jaren lang, dat niet een druppel regen
 Er door kon dringen, zie dien man en straf hem:
 Hij smeedde zijne ziele harder dan uw hemel;
 Dit is geen mensch meer, maar een barre rots;
 Tref ze met uw bliksems... Adonaj, verhoor me
 Schutter met de bliksems, daar is 't doel!
 Daar!

(Ze heeft deze woorden razende en met uitgestoken arm, gesist. Nu daalt ze verder af; als haar hoofd nog zichtbaar is spreekt Jacobus en zij blijft staan en luistert.)

JACOBUS

Judas, uw trouwe was heldhaftig.
 Hoe sterk dreeft ge uw vrouwe weg. De Meester
 Verneemt het van mij zelf.

JUDAS

Ik dreef ze niet weg.
 Laat me met rust. Wat kwaamt gij? ongevraagd?
 Mocht ik mijn vrouw alleen niet spreken hier?
 Gij zit mij op de hielen als spioenen.
 Wat komt gij mij beloeren? 'k Heb toch niets!

JOHANNES

Maar is dit kwalijk, Judas, dat we u volgen?
 Gij schuwt ons bijzijn, en dit maakt u treurig,
 Vaak somber; 'k wilde uw maat zijn dikwijls reeds.
 Uit medelijden, maar gij wildet nooit.
 Nu ook ben ik 't geweest, die 't moeder aanzei:
 De vrouw van Judas kwam, waar vindt ze hier
 Een onderkomen, zij, een vreemde? Mag ik
 Haar t' onzent onderdak niet brengen?

JUDAS

Ja, maar
 Hoe wist ge dat ik hier was?

JOHANNES

Leidt het bergpad
 Door 't boschje tamarinden hierheen niet?
 Ik zag 't u inslaan. Heel de streek toch ken ik.

JUDAS

Er zijn hier vele holen. Wist gij dat?

JOHANNES

Maar Judas, 'k ben hier kind geweest en jongen;
 Ontsnapt er iets aan jongens die ravotten?
 Ravotters zijn verkenners en de besten!

SALOME

Ravotten; Zoo 't nog Jacob was, maar gij!

(Tot Judas.)

Steeds was hij een zachtaardig, stil kind, Judas,

Maar voor zijn hoofd zullen wij allen bukken
 Al 's Meesters volgelingen, koos Hij ook
 Er duizend andre bij.

JUDAS

(heeft schaars geluisterd).

Kent ge alles, hier?

JOHANNES

Ja.

JUDAS

Alle steenen?

JOCHABETH

Met uwe steenen steeds...

Wat spreekt ge steeds van steenen? Judas, ja
 Hier ben ik weer: ik heb geluisterd; 'k hoorde
 Dat gij alleen nog met mij wildet spreken:
 Ik wist het wel dat gij...

JUDAS

(tot Johannes.)

Kent gij ze allen,
 Wat voerde u hierheen dan! Ik wil het weten!

JOHANNES

Ik zei 't u reeds: ik kwam uw vrouw uitnodigen.
 De Meester mint herbergzaamheid, hij prêêkt ze aan.

JOCHABETH

In naam van uwen Meester, die mijn Judas
 Me ontstal, bewijst ge mij geen liefdedienst,
 Noch spreekt van liefde mij: Ik spreek van liefde
 Aan Judas, ik alleen, gelijk weleer...
 Weet ge 't nog, Judas, onder dien olijfboom!
 Zijn blaadjes waren weekgroen, witgroen nog
 Van jeugdigheid, want lente was 't en warm.
 De Libanon had zware wolken regen
 Tot aller blijdschap over 't land gezonden;
 De duiven kirden in haar duistre hollen.
 Ik droeg een melkkruik op het hoofd en gij
 Hieldt riek en spade op uwen schouder, hoog,
 Lijk Rome's krijgers hunne lans, de lucht in.

Wat scheent ge mij een prachtig kloeke man!
 Wat bouwde ik al op dezen vasten schouder!
 En toen uw oog mij toebloek en uw haar
 Een goudglans spreidde voor mijn blik en
 Toen uw lippen plooden...

JACOBUS

Judas, denk
 Aan 's Meesters woord: 'Wie niet zijn vrouw verlaat?'
 Hij liet ze en wat heeft hij bekomen?
 't Loon
 Zal honderdvoudig zijn!

JOCHABETH

Bah! honderdvoudig!
 Toon mij uw loon! Verdubbelde uwe have?
 Ja, werd ze slechts verdubbeld? Kon Hij 't geven
 Hij gaf het wel. Wie goud kan maken maakt er,
 Wie 't kan bemachtigen doet het; maar uw Meester
 Is arm! Een arme Messias, die leeft
 Van de aalmoes eeniger vrouwen, kan dat zijn?
 Welaan dan, Judas, kom bij zinnen; kan dat!

(Judas staat recht.)

Ah! eindelijk hebt gij begrepen. Kom!

(Salomé fluistert tot Johannes.)

SALOME

Laat hem maar gaan, weerhou hem niet. Wellicht
 Wordt gij dan geldbezorger in zijn plaats.

JUDAS

(tot Johannes.)

Wat zei uw moeder? Hoorde ik daar niet 'geld'?
 Wat weet gij van mijn geld, van 's Meesters geld?

SALOME

Niets. Grim me zoo niet aan. Gij lijkt een wolf
 Met uw rosse haren!

JUDAS

Bah! maar 't geld.
 Wat weet ge er van?

SALOME

't Gaat mijn verstand te boven
Hoe u de Meester 't giftengeld betrouwde.

JUDAS

Johannes moest het hebben zeker? Hé? Hé?

SALOME

En waarom hij niet evengoed als gij?

JUDAS

O! daarom draait hij rond den Meester steeds
Gelijk een slaaf die vleiziek is, blik Hem
Met duivenoogen aan!

SALOME

Verschiet uw' kleur niet,
Johannes, ik sta hem te woord, dien nieting!
Komt Jezus' uur, en 't komt aldra, dan, 'k zweer het,
Zult gij het geldbestuur van 't groote rijk
Zien uit uw handen gaan...

JUDAS

't Messiasrijk!
Zien we 't nog in ons leven?

SALOME

Heden nog
Vraag ik uw plaats voor mijne zonen bei,
Ik zelf, dat Hij den eenen aan zijn rechter
Den andren aan zijn linkerzij laat zeëtlen,
Vandaag nog.

JOCHABETH

Vraag vandaag en haast u wat;
Want grijs wordt tot den laatsten haarpil toe
't Hoofd van uw zoons eer 't uur van Jezus slaat.

SALOME

Het slaat! Joannes zeg het gij, verhaal
Die vrouw de wondren die de Meester pleegt,
In dezen laatsten tijd, steeds sterker, hooger.
En zijn 't niet de allerlaatste? Kan 't nog hooger?

Kan 't wonder zelf nog wonderbaarder zijn?
 Zie, ginds dat meer! Hij heeft er op gewandeld
 En 't water droeg hem 'lijk de rotsen ons;
 Dat meer, dat daar in dezen schoonen dag
 Zoo stil en lachend als een kindje ligt,
 Als mijn Johannes toen hij klein was, stormde en huilde
 En raasde en schuimde als een bezetene schuimbekt,
 En hij hief zijnen vinger op, zei: 'Stil' en 't meer
 Vleide zich aan zijn voet neer als een slaaf,
 Net als een slaaf! En die vijfduizend menschen
 Die gister, gister hoort ge, vrouwe, gister
 Gespijzigt werden met vijf brooden
 En elk een brood ontvingen, denk eens na
 Vijf brooën die duizend brooden worden, vrouw...
 Ga, ratel in Judea, maar zwijg hier!

JOCHABETH

En na zôôn wondren blijft ge arm?

SALOME

Messias
 Wordt Hij, wie weet, reeds morgen; wie dit kan
 Kan 't worden als Hij 't wil.

JUDAS

(met een grooten zucht.)

Ach! dit is waar!

SALOME

En dan wat goudstream van dien troon, wat macht,
 Wat glorie in dat rijk! Ik droom er van.

JUDAS

Om in mijn plaats te kruipen, u op 't geld
 Te laten zeet'len als op eenen troon.

(Tot Johannes en Jacob.)

Ha! 'k zie het drijven van uw listige moeder
 Nu door en door! Doch 't zal niet lukken; 'k blijf!

JOCHABETH

Om deze toovnaarskunsten! gij gelooft ze?

JUDAS

Ik zag ze.

JOCHABETH

Maar de duivel helpt hem.

JUDAS

'k Deed ze.

'k Joeg zelf de duivels uit in Zijnen naam.

JOCHABETH

Gij, Judas, zelf deedt wondren! Kunt ge 't nog
Hebt gij nooit goud gemaakt uit steen of leem?

JUDAS

Dit lukte nooit.

JOHANNES

Is 't moog'lijk, Judas! Waarlijk!

En hebt gij daartoe Godes macht beproefd?

JOCHABETH

En waartoe anders zoo hij 't kon?

JOHANNES

'k Voel gruw.

Er is geen liefde in u. Laat ons vertrekken.

(Af met Salomé en Jacobus.)

JUDAS

(als ze neerdalen, tot Jochabeth.)

Volgt gij hen ook.

JOCHABETH

Ik!

JUDAS

Bij den Meester.

JOCHABETH

Ik!

JUDAS

Doe wat ze u zeiden, vraag Hem om genezing:

Gij krijgt ze vast...

JOCHABETH

Sta 'k op den Hermonstop hier

En waait de wind van 't ijsveld koud mij toe?

Koud zijt gij als de hoogste kam des Hermon's,

Maar niet zoo hoog, zoo hoog niet, neen, zoo laag

Als 't bed der Doode zee in de aarde dringt.
Welaan mijn wensch is: word dus wat gij zijt!

JUDAS

Neen, vrouw, 'k ben niet koud, 'k min U. Maar moest morgen...
Wis, was ik weg, reeds morgen zou 't beginnen.
Het zal beginnen als ik pas vertrok,
Hij zal 't opzetlijk dan doen... Maar ik blijf!
Ik bleef te lang om weg te gaan. 't Zou morgen...
Ik blijf.

JOCHABETH

Gij blijft. Ik moest het wel voorzien.
Steeds mindet gij mij minst van al. Uw schaap,
Uw pikke, uw wan, en minder nog: een mesje
Van eenen dwarsduim lang was meer u waard
Dan uwe vrouw! Voor eenen zilv'ren sekhel
Hadst gij ze veil gehad. Ik ken u goed.
Brandt het uw lippen niet dat woord: 'Ik min u'?'
Weleer, toen mij uw lippen kusten, rilde ik,
Ik voelde er steeds uw tanden door 'Ik min u',
Bedrieger, die uw vrouwe durft beliegen
Met zulk een woord, uw vrouwe die u kent!

JUDAS

En ging ik meê? Ja, 'k zal u vergezellen.
Ga voort, ik zal u volgen...

JOCHABETH

Gaat gij mee?
Wat moet ik nu gelooven?

JUDAS

Ga, daal neder,
Ik volg u daad'lijk.

JOCHABETH

Daad'lijk! Nooit! 'k Begrijp
Gij wilt me kwijt zijn... Goed! Gij zijt me kwijt
Voor immer! Adonaj gezegend, hoor me
Verhoor me tegen hem! Ik bid om straf!

(Af. - Judas schouwt ze een eind achterna.)

JUDAS

't Is best nog dat ze ging. 't Was dom geweest
 Haar weer te volgen. Ze is gebroken toch
 Om mijnentwil. Niet heel om mij, in 't werk
 Heeft zij zich zelf wel niet voorbijgezien:
 Ik ook ken haar. Toch is zij erg verwelkt,
 Ja net een vijgenblad in 't herfstgetij,
 Een stond maar voor het vallen. Hard en grievend
 Klinkt haar verwijten in dien toestand toe.
 Och Jochabeth, die daar zoo treurig strompelt!
 Mijn jonge jaren smolten met de hare
 Toch zoet te zaam en samen werkten wij:
 'Mijn vrouw, mijn huis, mijn schapen, mijne wei,
 Mijn wijngaard' - 't klinkt zoo zoet dit woordje 'mijn',
 Voor hem die 't al verliet!... En dat Z i j n dag
 Nooit rijzen wil; Zijn uur nooit slaat, en dat ik
 Hier wegwijn van verlangen naar Zijn dag,
 Waarop ik vorst word, waad door, zwem in 't geld...
 Ja dat Hij 't kan en dat Hij het niet wil!
 Geen alsem smaakt zoo wrang als die gedachte!
 Weg! 'k moet het nog eens zien, ik moet... of anders
 Worgt dit verlangen mij den adem af...

(Judas gaat op den rand der rots om scherp naar beneden te kijken langs de helling.)

Is zij reeds ver? Niets zie ik, niemand. Allen
 Duikt reeds het tamarindenboschje... Veilig!

(Kijkt nog immer voor zich uit en komt, achterwaarts gaande, tot bij de agave in den hoek op den voorgrond van het tooneel en staat voor een steen die een hol verstopt.)

Hij past gelijk een prop! Zou die Johannes
 Wel dezen kennen? Alle steenen, goed!
 Maar deze sluit toch prachtig dicht; de agave
 Beschermt hem met hare stekelblaren
 Zoo donker en zoo breed... Hij kent hem niet,
 Opsnijderswoorden waren 't...

(Onderzoekt den steen.)

Vingerspoor?

Geen één.

(Tot de agave.)

Hef maar uw bloem op als een luchter
In een paleis.

(Opent het hol.)

Veel schooner bloeit dit hol mij.

(Als 't open is, staat hij een oogenblik als dronken van bedwelming.)

Oh!... geluw goud, wit zilver, glans daarover!
Zon -, maanlicht samenschijnend, zoo het
De wereld nooit te aanschouwen biedt, mij monkelt
Uw glans toe, mij alleen als naar een minnaar!
Oh! Oh! 't is mij of minneblikken vonkten
Uit ieder muntstuk, gloeiend uit de goudene,
Als uit het oog dat reeds van zoengloed blaakt,
En zachtheid uit de zilvre, als uit den blik
Bij 't eerst bejeeg'nen... Neen, zoo lonkt geen vrouwe.
En alle vrouwen kan men blij vergeten.
Verzaken bij dit vonkenfeest... O Jahweh,
O groote God der gouden zonnestrallen,
Bezitter van die myriaden sterren
Uw gouden munten, die maar gij alleen
Te tellen weet en bij hun namen noemt,
Gij stalt ze 's nachts, tot wellust uwer oogen,
Aan 't donker firmament uit, blij van trots!
Mij blinken, ook in nacht, mijn sterren hier.

(Neemt er in de hand.)

Hoe glinst'ren ze in de zonne! Zon, zie neer!
Die munten vuurgeel, stralend licht als gij!
Erkent ge uw kinderen, moeder van het goud?...
Ik heb ze, stuk voor stuk, bijeengebracht
Uit alle dorp en stad van Palestina,
Gelijk een arend naar zijn nest, zoo ik hier,
Naar deze mijne rots. 't Weet één voor één
Van waar ze komen: van Matthëus' tafel
Stateren en denariën, maar ginds
Die drachmen der Hellenen en de statige
Romeinenaurei van Magdalena!...
Die is krankzinnig of bezeten, vast!
Doch zegen is haar ziekte. 'k Min ze soms

Als zij haar aurei zoo door haar vingers
 Laat rollen, 'lijk een jongen zand laat reuzlen;
 Soms voel 'k verfoeiing kroppen in de keel
 Voor zoo'n onmenselijke onverstaanb're dwaasheid!

(Tot zijn geldstukken.)

Doch! lieven, u dank ik die lieve zotheid,
 U, die 'k in heel een leven nooit verdiend had.
 Maria Magdalena, toch op u
 Bouwt men zijn hoop en droomen niet op zand!...
 Daar is ze weer die snerpende gedachte...
 Dat Jezus kan dit goud vermenigvuldigen,
 Gelijk hij 't gisteren met de brooden deed,
 Dit hol vol goud doen worden 't wijde meer,
 Dat ginds zoo glanst en gloort van zonnegoud,
 Een heel meer boordevol van werk'lijk goud,
 Van vlammend, klinkend, zingend goud heel vol...
 En het niet wil! Dat Jezus dat niet wil!

*(Deze laatste woorden heeft hij luidop en driftig gegild, als Johannes boven de rotsen zichtbaar komt.
 Judas ontwaart hem.)*

Johannes! Rakka!

(Bliksemsnel hurkt hij achter de agave neer.)

Doemenis! Geen tijd meer!
 Ik stop het met mijn lijf.

(Hij kruipt boven het hol.)

JOHANNES

Op! Judas 'k hoorde u.

JUDAS

Hem worgen? gooien van de rots in 't meer!

(Johannes is genaderd en ontwaart Judas.)

JOHANNES

Wat is dit?

(Judas springt op, grijpt Johannes bij de keel.)

JUDAS

Gij wist het! Alle hollen kent ge!

(Zij worstelen. Johannes ontruikt zich met het uiterste gemak aan Judas greep.)

JOHANNES

'k Ben jong en kloek en 't visschen staalt de spieren,
 Dit waart ge wel vergeten, laffe moord'naar.
 Waar wil dit heen? En broeide dit in u?
 De kortste weg is 't tegen moeders plannen!...
 Dit hol? Omdat ik naderde?... 'k Vermoed,
 'k Wil zien.

JUDAS

Geen stap meer nader.

JOHANNES

Judas, 'k weet,
 Maar 'k wil het zien. Dit is toch ongelooflijk.
 Zelfs voor wie 't weet.

JUDAS

Neen, bij den tempel Gods!

JOHANNES

Toch, 'k ben de sterkste... Judas! wat is dit?

JUDAS

Gij wist het!

JOHANNES

Judas, Judas, wat is dit?
 Des Meesters geld! Gestolen! 't Geld der armen
 Die Jezus helpt! het geld door zooveel liefde
 Hem dag voor dag gegund! O dit is zwart,
 Is pikzwart... 't doet mijn oogen wee bij dag.
 Had ik het nooit ontdekt! Of toch bij nacht
 Of onder sombre wolken slechts -

JUDAS

Johannes,
 Het is een bergplaats, 't blijft des Meesters geld...

JOHANNES

En daarom sprongt ge me aan de keel, gelijk
 Een leeuw wiens welpen men in 't hol vindt liggen:
 Wie wil vermoorden, stal... Doch was 't eens... O!
 Ik huiver reeds bij 't denken... Jezus zelf...

Had u de Meester zelf verrast, wat dan?
Zeg... zeg... gij moet het.

JUDAS

(stottert, met akelige oogen rondziende).

O de Meester zelf!...

(Valt plots op de knieën).

Johannes! zeg het niet
Om 's Meesters liefde tot u, zeg het niet!

JOHANNES

Neen, Judas, waartoe ook?

JUDAS

Ik hoorde uw moeder.
Gij wilt aan 't hoofd staan van des Meesters schatten.

JOHANNES

Neen.

JUDAS

Als de Meester Messias geworden...

JOHANNES

Neen, 's Meesters liefde is mij genoeg. Slechts hierom
Zeg ik het Jezus nooit, omdat Hij 't weet.
Wist Hij der vrouwe heime zonden niet
Bij Jacob's put? Van niemand moet Hij 't hooren.
Dit hol ligt open als de hemelkolk
Voor 's Meesters oog en ieder stukje zag Hij
Uw gierige vingers tellen en hertellen,
Gelijk Hij onder hunnen vijgeboom
Philippus en Nathaniël zag spreken
En hoorde op eenen afstand die geen mensch meet.
Hij weet het... Geef het Hem terug; met rouwe
En goed vergeeft Hij alles.

JUDAS

'k Zal het doen,
Maar Petrus hoore 't nimmer of Jacobus;
'k Moet weg van Jezus zoo die twee het weten.
Nu knorren zij en grauwen daag'lijks me aan,
Gij hoordet uw Jacobus straks. Beloof me
Dat minstens de and're 't nimmer van u weten.

(Onder deze woorden heeft Judas met veel zorgvuldigheid het hol gestopt en onderzocht. Hij staat recht en gaat naar den achtergrond toe, om van de rotsen af de helling af te spieden.

JOHANNES

De Meester mint een broederlijk verkeer,
Ik zwijg dus.

JUDAS

(gromt.)

Ach, daar komt Hij, op het meer.

(Johannes is opgesprongen en reikhalst van op de verstuitspringende rotsen den Meester te gemoet.)

JOHANNES

De Meester! Ja! Op schoone blauwe baren!
Hoe blinken zijne blanke kleeren helder!

(Judas is achteruitgedeinsd tot achter zijn agave.)

JUDAS

Johannes, kijkt Hij naar ons toe?

JOHANNES

Maar was Hij hier geweest, had Hij gehoord
Hoe ik gesproken heb met u, dan was Hij
Tevreden met Johannes: 'Gij deedt wel'
Zou mij de warme blik der oogen zeggen.

(Luisterend als in droom).

Schouw toch eens hierheen, Meester. Wist gij 't maar
Dat uw Johannes hier staat, wis gij deedt het!

JUDAS

(binnensmonds).

Weet hij niet alles dan?

JOHANNES

Steeds nader zie!
Op Simon en Andreas' schuit, steeds nader,
Zoo stil en vreedzaam in dit zonnig weder.
Het hoofd gebogen staart Hij droomend voor zich
Op 't water uit... Zie! Judas, toch zoo dikwijls
Schouwt Hij op deze wijze in verre verten!

JUDAS

En waarom steeds in verre verten?

JOHANNES

'k Weet niet.

Hij droomt, maar wat Hij droomt, Hem is 't bekend
En genen hoogen Hemel! Konden wij het
Maar zien, wat heerlijkheên ontdekte dan
Ons wond'rend oog!

JUDAS

(gromt voor zich).

Zijn 't heerlijkheden? Zijn 't er?

JOHANNES

Kijk, Judas, kijk: hoe stil, hoe zoet, hoe vreedzaam...
Kijk!

JUDAS

(immer achter zijne agave).

Gaf 'k me bloot, dan keek Hij op en zag me,
Hij zou me zien!

JOHANNES

En dan? Foei! Judas, min Hem...
Ik houd het langer hier niet uit en vlieg
Hem te gemoet.

(Johannes springt als een berggeit de rotsen af in kinderlijk verlangen naar zijn Meester.)

JUDAS

(steeds achter de agave).

Zou hij 't verklappen? Neen,
Verklikkerstof zit in hem niet. Doch dwaas was 't
Hem aan de keel te vliegen gelijk een panter...
En daar... Jezus aan 't varen, kalm, stil vreedzaam
Alsof er niets gebeurd was... Weet Hij het?
Nog nimmer kijkt Hij naar mij om... Stil! Stil!
Och breek die zoetheid! Geef ons oorlog eindelijk!
Zoo rustig spelevarend niets verrichten,
Is dit nu de arbeid van den Messias?
De Apost'len alle vlammen op dien dag,
Waar 't rijk begint. Hij echter vaart daar voort...
Zie: om zijn hand laat Hij het water kabbelen,
Het hangt in 't meer! Grijp 't zwaard er mee en strijd,
Zijt gij de Messias, dat wij U volgen,

En wilt ge ons bloed, zoo vraag het, wij verlangen!
Maar wat wij ook verlangen, zie, zie, zie:
Een speeltochtje op het meer, dat zijn de tochten
Van Messias-Veroveraar der Aarde!
Zou Hij niet willen? Wil Hij niet? O wist ik!

Tweede bedrijf

Kleine hoogvlakte op een berg bij 't meer Genesareth; de berghelling stijgt van rechts naar links omhoog tusschen twee hooge rotsen, die als pilonenpoorten aan beide zijden van de kleine vlakte oprijzen; eene opeenstapeling rotsen leidt van het tafelland naar den berg links hooger op. Daarlangs daalt een bergpad neer. In de verte zijn zichtbaar: het meer met de steden Bethsaïda, Capharnaum en de bergen tot aan den besneeuwden Hermon die den gezichteinder afsluit. Apostelen liggen op de rotsen. 't Licht is schel.

THOMAS

Wij liggen hier te bakeren in de zon
Als hagedissen op de rotsen.

SIMON DE IJVERAAR

Neen,
Die liggen niet, die flikkeren over 't stee
Als bliksemflitsen. Warmte maakt ons lui,
Haar wakker.

THOMAS

Na de laatste dagen, Simon,
Smaakt luieren goed. 't Was anders danig lastig
Dat stappen door de steenen der woestijn,
In zoo een schroeiend weer, maar immerdoor,
En al dat roeien gistren om zoo maar
Door 't meer te varen heen en weder.

SIMON DE IJVERAAR

Thomas,
Wat zien we toch al wond'ren!

PHILIPPUS

En wat zullen
We er nog al zien?

SIMON DE IJVERAAR

Deez' laatste tijden gaat het
 Zoo snel vooruit met Zijne wondermacht,
 Zoo snel! dat iets gebeuren moet, eerlang!
 Iets groots.

PHILIPPUS

Ja, 't kan niet lang meer duren,
 Het naaste wonder kroont. Meer is niet moog'lijk.
 Mij was het dat Hij zei: 'Philippus, waar
 Komt 't brood vandaan dat dezen spijzigen moet!'
 En ik zei: 'Heer, twee honderd aurei
 Zijn nog te weinig om het hun te koopen.'
 Dit zei Hij mij en ik heb dat geantwoord,
 Ik hoor het nog, heel de eigen zelfde woorden

ANDREAS

Maar ik was 't die hem 't knaapje wees. 'Heer,' zei ik
 'Hier staat een knaapje dat vijf brooden heeft.'
 Dit zei ik en had ze wel geteld.
 En zie ze werden in onz' handen, al die...

THOMAS

Ik kon mijn oogen niet gelooven: 'k stapte
 En deelde rechts en links maar brooden uit,
 Doch 'k zag geen mensch; mijn oog lag vastgeankernd
 In mijnen korf. Gaf ik een brood, ik schouwde
 Naar voegsels, wissenspletten van mijn mand
 Verbluft, versuft...

PHILIPPUS, SIMON EN ANDREAS

Ik ook! Ik juist zoo ook.

THOMAS

Om toch te ontdekken waar het binnendrong.
 'k Had enkel één brood, dus ik moest het zien,
 Maar neen, mijn blik kwam steeds te laat, het was er
 't Is ongelooflijk...

ANDREAS

Hij is de Messias.

THOMAS

Andreas, zou Hij groeter wondren doen
De Messias?

ANDREAS

De Meester is 't. Hij is 't.
Mijn broeder Petrus zegt het ook. Hij is het.

(Judas komt op.)

JUDAS

Waar is Johannes?

ANDREAS

Ginds de rotsen op.
Met zijn broer en de mijnen bij den Meester.

JUDAS

Alweer eens.

ANDREAS

Brommer, klaagt ge er over? Kiest
De Meester niet wien Hij verkiest?
Met meer recht kunnen we u benijden, Judas.
Kreegt gij het geld niet? Liefde geeft Hij slechts
Aan Petrus en aan Zebedeus' zonen.

JUDAS

Wie liefde geeft, zal geld, zal al zijn geld
Ook geven.

ANDREAS

Zoo! Zoo!

JUDAS

'k Weet het.

ANDREAS

Bah!

JUDAS

En Hij ook,
Hij weet het. Magdalena gooit met geld
Sinds zij den Meester mint.

PHILIPPUS

Och, Judas, hieldt ge

Eergist'ren niet zoowel als wij den korf
 In hand, in uwe hand, waaruit die hand
 De brooden deelde honderd en nog honderd...
 En zegt ge nog zoo iets? Wat schort den Meester
 Al Magdalena's geld, Hem, die er kan
 Doen vallen als de olijven van de takken,
 In oogstij, onder 't knupp'len van het werkvolk?
 Geld, brood, is 't niet gelijk?

JUDAS
 Gelijk?

PHILIPPUS
 Hem!

SIMON DE IJVERAAR
 Hoor
 Dit ronkend ruischend brommend!

PHILIPPUS
 Vast een onweer.

ANDREAS
 De lucht is hel.

PHILIPPUS
 De warmte is drukkend.

THOMAS
 Ik, 'k heb niets gehoord. Uw ooren ruischen ergens
 Van dit daar: van die bromvlieg, die voorbijsnort,
 Of gene bijen op de oranjebloeisels.

PHILIPPUS
 't Kan zijn.

(Tot Judas.)

Ja, gaan we niet de scharen rond
 Met korven goud, weldra? Wie zal het loochenen?
 Hij is de Messias; Andreas zei het,
 Ik ook. Wie kan wat Hij kan is het.

SIMON DE IJVERAAR
 Hoor!
 Maar hoor toch! Weeral! Stormt het meer niet?

ANDREAS
 Lacht ge?

Een visscher zou 't niet hooren zeker?
 Glad effen als mij oogbal ligt en blinkt het.
 Een zilvernevel trilt er boven. Vast weer.

SIMON DE IJVERAAR

Hoor! 't loeit. De Meester doet een wonder dus,
 Hij stilde 't meer als 't loeide, kan Hij 't niet
 Doen loeien als het stil is ook?

(Judas heeft onder deze redekaveling geluisterd en nagedacht.)

JUDAS

Ha! 'k weet

(Ijlings af.)

THOMAS

Waar loopt hij?

PHILIPPUS

Als een berggeit sprong hij weg.

ANDREAS

Wil ik den Meester halen? Vreeslijk dommelt
 De berg, hij moest eens beven.

THOMAS

Dit zijn stemmen...

Volk gonst. Ons was toch Judas nu de baas.
 Hoe komt 't volk hierheen? 't Was toch over 't meer
 Aan de overkant: de Meester vluchtte er voor.

SIMON DE IJVERAAR

Hoor: 'Hosiannah' roepen ze allen, hoor:
 'Den zoon van David.' O wat zal mijn oog,
 Wat zal mijn oog hier zien?

PHILIPPUS

Juicht, broeders, 't naakt
 Het groot uur voor heel Israël!

(Judas leidt eene groote schare volk aan, die achter de groote rots rechts te voorschijn treedt, deels zichtbaar blijft op de rotsen van den voorgrond, deels gaat verdwijnen achter dezelfde rotsenopstapeling. Met een aangezicht rood van geestdrift en met heftige gebaren leidt ze Judas op.)

JUDAS

Komt! volgt mij!

Ik leid u tot den Meester... Hosiannah! Heil!

VOLK

(verward geroep).

Den Zoon van David! Hosiannah! Heil!

DWEPENDE VROUW

Juicht bergen, klapt de handen en omgordt u

Met vreugde, heuvelen Gods!

EEN ISRAELIET

Waar is Hij?

ANDREAS

Boven!

JUDAS

Ik haal Hem daad'lijk.

ANDREAS

Neen, ik ga!

(Af.)

JUDAS

O kom!

Kom van den Libanon, gij wordt gekroond!

(Mannen en vrouwen spreken de Apostelen toe.)

1. Heil u, die Hem gevolgd zijt!

2. Groot wordt gij

Met Hem.

3. O hadden 't wij geweten!

4. Domheid

Dat wij het niet voorzagen zooals gij!

3. Nu hebt ge honderd voor.

1. Tenminste. Mannen,

Wanneer gij Hem als Messias zult dienen,

Gedenkt ons dan.

4. Zeg hoe wij de eersten waren

Om Hem te huldigen.

3. Naar boven!

1. Ja!

4. Naar boven. Ik wil onder de eersten zijn

Die zijnen Koningsvoet in 't stof vereeren.
1. Wij ook! Wij ook! naar boven.

PHILIPPUS, THOMAS, SIMON EN JUDAS

(samen met veel plechtstatigheid).

Neen! ontvangt nu
Des Messias' gebod uit onzen mond.

EENIGE

(knielend).

Wij hooren 't aan in 't stof.

APOSTELEN

Wij zelven moeten,
Zoo lei 't de Heer op, hier beneden wachten
Tot Hij daarboven 't bidden heeft gestaakt.

JUDAS

Totdat Hij uit zijns Vaders hand - zóó, zóó
Noemt Hij Jehovah zelf - de rijke schatten,
Die Hij aan 't volk, u, uitdeelt, heeft ontvangen!

(Men hoort stemmen uit den achtergrond.)

EERSTE VROUW

Wat zegt hij?

TWEEDE VROUW

Deelt men weder brood uit?

EERSTE VROUW

Straks!

MANNEN

Op al de schuiten die daar lagen, sprongen wij,
Wij hebben als bezetenen geroeid! -
Ja, dat de monden schuimden lijk het meer! -
Weet Hij het? Zag Hij het? -

JUDAS

Hij zal u loonen;
De Meester zag uw monden schuimen, heil u!
De Meester zag u op het meer! Doch heil u,
Heil! honderdduizendmaal, kroont gij Hem koning!
Heil duizend duizend maal, doet gij het heden!

VOLK

Heil onze Koning! Jezus Koning! Koning!

De Messias! De Messias! Hosannah!

GEROEP

Waar is Hij? Dat Hij kome. - Opgeklauterd! -
Neen, zijne apostelen hebben 't ons verboden. -
Waar is Hij? - Op den bergtop!

JUDAS

Maar Hij hoort u.

VROUW

Ja, roepen wij! Hosannah! onzen Koning!

(Tusschen de vlagen geroep in, in de korte tusschenpozen klinkt de stem der dwepende vrouw.

DWEPENDE VROUW

Mijn oogen schouwen naar de bergen op
Van waar mijne zonne komt.

VOLK

Heil Vorst der Joden
Heil langverwachte! Messias, heil, heil!

DWEPENDE VROUW

Hoe schoon zijn op de rotsen van de bergen
De voeten van den Naderenden.

JUDAS

Heil!...

('t Volk zwijgt vermoeid.)

Roept! roept en laat u niet vermoeien. Roept!
Kroont gij Hem, Hij kroont u; zet gij de kroon
Van goud op 't hoofd, het goud zal nederreeg'nen
Uit zijne handen onder u in de stad,
In dorp, in 't minste huisje bij de meerkust,
In 't meest verdoken dal, goud, 'k zweer het, mannen,
De Messias strooit goud als morgenmanna.

VROUWEN

Hallelujah! Hij komt in naam des Heeren!
Hallelujah!

DWEPENDE VROUW

Treê buiten, Sion's dochter,
Treê buiten op de straat en zie den Koning
Het hoofd gekroond met gouden kroon en bloemen.

MAN

Zij lijkt wel gek, maar kent toch goed de hymnen.

VROUWEN

Waar blijft Hij toch? - Dat onze Koning kome!

DWEPENDE

Waar is Hij die mijn ziele zoekt? Waar is Hij?

MAN

Zou zij van God bezielde zijn dan?... Haar woord
Trefte al te goed.

MAN

Ziet gij nog niets?...

VROUW

Nog niets?

(Allen schouwen reeds lang naar boven.)

VROUW

Steeds draagt Hij witte kleeren, wit als sneeuw;
Men moet Hem zien op grooten afstand... Niets!

JUDAS

Hij komt! Ik zeg het u. Hij komt!

VROUW

Niets blikkert.
De rots is naakt en kaal. Men zou 't ontwaren.

(Judas schouwt met een woedebliksem in zijn oog naar boven.)

DWEPENDE VROUW

Ik wacht, en wacht naar mijnen Heer. Hij hoort me...

JUDAS

(binnensmonds.)

Verhooren! Mij nooit!

(Kijkt neer.)

Waarom mart Hij nu?

(Vermant zich; weer tot het volk.)

Is dit ook geestdrift? Groet ge zoo uw Koning?
Na enk'le kreten die aamechtig klinken,
Geefte gij het op en fokte u op de rotsen,

Hier, daar, ginds neer. Foei! Ik ook zou niet komen
 Bij zulken, die mij geestdrift voor vier duiten,
 Nog minder, geven.

EEN STEM

't Is zoo warm.

JUDAS

Dat u
 De Heer verbliks'me. Mag de Messias,
 Niet komen daar het warm is?... Hoort me! aanhoort me.

(Dezen laatsten oproep heeft Judas met opgeheven handen, met de groote plechtigheidsgebaren geroepen, zoo luid als hij kon... Stilte.)

De groote dag is daar; ik zeg het u
 Hij is er. Volk, de groote dag is daar.

(Stemmen uit een groepje Farizeërs, dat zich hoog tegen de rotsen heeft opgesteld om alles te aanschouwen, roepen Judas tegen).

FARIZEERS

Wat huilt die rosse gier toch schor en scheurend! -
 Weet hij niets anders? - Waarom scheidt hij uit? -
 Is 't al gedaan? Ha! Ha! - Weet hij niets anders?

(Gelach.)

JUDAS

(bleek van woede.)

't Is niet gedaan! Doch nimmer sprak ik nog
 Tot zulk een menschenleger, dat zoo zwijgt...
 Ja, dat is 't wat mij aangrijpt, dat gij zwijgt!
 En de profeten zongen, zuchtten; 't volk,
 Heel Israël verlangde, smachtte, riep
 Toen Hij nog eeuwen ver was, en nu zwijgt het
 Nu dat Hij kwam!... Maar 't licht erkent Hem! Ziet,
 Zaaft gij nog immer zulke zonnestrallen.

FARIZEERS

Vaak, dagelijks, steeds!

JUDAS

Die Farizeërs spotten.

Zij spotten met den Meester, die u brood gaf.
Vraagt hun eens brood! Zij spotten met uw Koning!

VROUW

Wee! Wee hun!

JUDAS

Goed, zij zwijgen. Nu dus spreek ik.
De lucht hier moest vol lofgezangen hangen
Om Zijne komst te vieren; heel de berg
Moest daav'ren als het koper der bazuinen...
Ginds staat gij toch met cymbels en bazuinen
En fluiten, kinnors, harpen, nebels, alles!
De psalmgroet aan den Messias moest dreunen.
En 't Hallel na ons lang, lang wachten ook.

DWEPENDE VROUW

De winter is voorbij, de sneeuw smolt weg,
De regenvlagen vlogen heen: kom, lieve!

JUDAS

Hoort naar die vrouw: de geest kwam over haar.
Uit eenen mond, die mensch'lijk niet kan spreken,
Spreekt de Allerhoogste! Luistert naar haar woord.
Ja, dit is lentetij na eeuwenwinter,
Dit rijke pracht na armoe, dit is macht
Na lange knechtschap, dit... ik kan niet spreken!
Wat hier op deze plaats, o Israël,
Geschieden zal, de woorden die 't begroeten,
Bejuichen zoo het voegt, staan in de psalmen.
Alleen de psalmen kunnen spreken hier.
Zingt, zingt de psalmen.

(Hij wil beginnen.)

Hosiannah!

VOLK

(lang geschreeuw.)

Hosiannah aan den zoon van David.

JUDAS

Ja,
De psalmen David's voor den zoon van David.
Gij ginder met uw fluiten en bazuinen

(Maakt vertwijfelde gebaren tot de muzikanten dat ze beginnen; eindelijk tot de bijstaande.)

En harpen slaat maar, heft maar, stemt maar aan.
 Gaat heen en zegt het hun, mijn stemme draagt
 Zoover niet. Mannen, kindren, vrouwen zie ik
 Bij duizenden, de heele helling vol.
 Al hoofden, 't eene tegen 't andre, al
 Gelijk de keien in het bed der stortbeek -
 'k Zie heel het volk van Israël,... zoo 't moest.
 O, 't zal gebeuren wat ik heb gedroomd
 Op heden, dezen dag, dit uur...

(Hij schuwt en wijst naar boven.)

nu zelf!
 Nu! Nu! Nu!... Ziet. Omhoog de blikken al,
 De harten en de handen! Ziet, de stemmen
 Omhoog! Heil! Hij die komt in naam des Heeren,
 Hosannah! Heil! Hosannah! Heil! Hosannah!

('t Volk heeft het in vervoering meegeschreeuwd.)

O, goede, groote, machtige, wijze schoone,
 O konink'lijke Meester! Ziet toch vrouwen,
 Ziet, mannen, profetieën gaan voor 't oog
 In gouden prachtvervulling. Ziet! ginds hoog,
 Nu Hij van gene verre rotsen daalt,
 Een kleine stip gelijk, wier witheid flikkert,
 Lijkt Hij geen ster, een blinkend witte ster?
 En denkt eens aan 't bedied van 'Messias'
 De ster van Jacob! Messias de ster!
 O ziet! de Messias komt als een ster
 Naar ons af langs der bergen hemeltrappen!

(Stopt in stomme vervoering een wijl.)

Hij naderde u reeds lang, gij zaagt het niet;
 In 't stijgen van zijn wondren stapte Hij
 Steeds nader. Zaagt gij 't niet, ik wel: zijn wondren
 Geschiedden eerst in kleine kamers, huisjes,
 In eenen straathoek afgezonderd, maar:
 Ginds ligt Capharnaum aan 't meer, die 't zag,
 Weldra genas hij straten vol van volk,
 En nu vijfduizend al in eenen keer

Bereikt zijn wondermacht... en morgen?
 En heden, waarom niet heel Israël?
 O volk van Israël, gelukkige oogen
 Van hen die leven nu en dezen dag zien;
 Gelukkig 't leger, dat dien Veldheer volgt,
 Wee hem, die dezen glorievorst bekaamt...

FARIZEERS

En 't groote Rome?

JUDAS

Groot als Goliath!
 Wij 't kleine volk van Israël, wij worden
 Den Messias een keisteen in Zijn smijtlap.
 Is niet de Messias de zoon van David?
 En doet Hij minder dan zijn vader David!
 Hij werpt uw Rome in 't voorhoofd om met ons!...

SIMON ZELOTES

Heil Judas! Dit 's gesproken!

VROUW

Heil! Heil! Judas!

JUDAS

Aan storm en wind beval Hij, daar.

(Wijst naar 't meer.)

daar, daar!
 Voor enkele weken pas... en niet aan Rome?

SIMON

Heil Judas! Heil! Wee over Rome!

('t Volk juicht).

JUDAS

Rome!
 Te Rome, zoo vertelt zijn krijgsvolk ons,
 Deelt Caesar brood uit aan geheel de stad.
 Maar Caesar koopt dit brood, hij moet het koopen.
 En Jezus! Israël, Hij maakt het brood,
 Gelijk Jehovah tarwe maakt in de akkers,
 En goud ook, waarom ook geen goud? ja, goud.
 Wij krijgen goud zooveel we er willen! Psalmen!
 Op! Psalmen! Alle stemmen, alle speeltuig,
 Bazuinen, schettert! Cymbels, kettert! Fluiten

Speelt! Kinnors, ronkt! Hij nadert! Groet uw Koning
Met psalmen, 'k vind geen woorden. Psalmen, op!

(De spelers in een zekere verte blazen de aanvangsnoten; 't volk is opgesprongen en reikhalst zot van geestdrift naar omhoog; bevende handen, sidderende, stuiptrekkende, als versteende, wuivende gaan de hoogte verward in, als een levend struweel, en wagg'len in den wind der psalmen. Judas heft met een stem van schreeuwen schor; de twee drie eerste woorden aan. De naaststaande zingen onmiddellijk mee, en men hoort, aan de steeds grooter en reusachtiger wordende geluidmassa, dat de verre scharen ook den zin overnemen en meezingen: de bazuinen schateren triumfantelijk er door heen, cymbelslag, snaargeronk, de fluiten spelen den zang mee van psalm 45.)

Nu bruist uit mijn hart het lied des heils op.
Nu zing ik, nu zing ik den Koning!
Mijn tong lijkt de stift, die flikkert in de hand
Van den vaardigsten schrijver.

Gij zijt schoon onder alle de zonen der menschen,
En lieflijkheid lacht op uw lippen,
Deshalve heeft God u voor eeuwig gezalfd!
Omgord met uw zwaard uwe heup, o held,
O! koninklijk prachtige en machtige!
Rijs hoog op uw wagen en rijd ten strijd
Voor waarheid voor liefde en recht!

Uw rechterhand slaat vervaarlijke slagen:
Uw schoten zijn scherp, de volkeren vallen,
Uw vijanden liggen geveld aan uw voet.
Uw troon staat als Gods troon op de eeuwen gevestigd...

(Bij dit vers breekt het volk, als door een gevoelsingevening, de melodie met den kreet:)

Hallelujah! Hallelujah!

(dien de bazuinen meespelen en tot het jubeltoppunt opdrijven. Judas maakt vertwijfelende teekenen. Andere Apostelen zijn nevens hem gesprongen; slechts als Andreas den bergweg komt afgeschoten, wordt het stil.)

ANDREAS

De Meester komt. Hij nadert

JUDAS

Op Psalmen! Psalmen!

(Stem als hooger. Psalm 72.)

Hij leve! Hij leve zoo lang als de zonne,
Van geslacht tot geslacht!
Hij dale tot ons, als op 't gras van de bergen
De regen, de zegen des lands.

De vrede en de vreugde bloeie in onz' dagen
En 't recht ook totdat er geen zonnen meer zijn;
Met macht zal hij heerschen van zee tot zee,
Van den stroom tot de wereldpalen.

(Eensklaps valt een diepe stilte in. Christus is op de rotsen verschenen. Judas is vlug een schrede afgedaald en beschouwt met angstige spanning de kalme verschijning van den Meester.)

JEZUS

Voorwaar, voorwaar. Ik zeg u, ge zoekt me niet omdat ge wonderteekenen gezien hebt maar omdat ge van de brooden gegeten en u verzadigd hebt. Arbeidt niet voor de spijs die vergaet, maar voor de spijs die blijft tot eeuwig leven.

VOLK

(Zeer gedempte stemmen.)

Wat valt te doen? Welk werk geldt voor die spijs?

JEZUS

Gelooven in Hem, dien God gezonden heeft.

FARIZEERS

Wat wonderteeken geeft gij dat bewijst
Dat God u zond? - Geef Manna gelijk Mozes...
't Viel daag'lijks uit den Hemel, 't sprak voor Mozes! -
Ja, die was Gods gezant.

JUDAS

(stil.)

Heer, antwoord niet,
Maar spreek tot gansch het volk, gansch 't uwe, Meester,
Zoo gij slechts één, een enkel woordje spreekt.

JEZUS

Niet Mozes heeft u het brood uit den hemel gegeven, maar
Mijn Vader geeft u het ware brood uit den hemel. Want het
brood Gods is dat, wat uit den hemel nederdaalt en leven
geeft aan de wereld.

VOLK

Geef ons dit brood, o Heer, geef 't ons voortdurend.

JEZUS

Ik ben het brood, dat uit den hemel is nedergedaald.

(Men hoort stemmen van de dichtstbijstaande mannen en vrouwen, die tot elkaar mompelen.)

MAN

Ik ben van Nazareth, ik ken zijn vader:
Een timmerman.

VROUW

Maria is zijn moeder.

VROUW

Ik ook ik ken hem.

MAN

Is hij uit den hemel?

VROUW

Van uit het rotshuis bij den bornput, daaruit,
Uit genen hemel is hij.

ANDERE

Kent gij hem?

VROUW

Gelijk ik mijne kinders ken.

ANDERE

Zijt ge uit...

VROUW

Zijn stad!

JUDAS

(fluistert tot Jezus.)

O Meester spreek niet verder zoo.

FARIZEERS

't Zit goed!

Hij speelt met zijnen invloed. - Erg teleurgesteld
Lijkt al het volk. - Ontgoocheld. - Dra verbitterd! -
Dit is ons uur. - De weegschaal slaat dra over!
Wat vreemde Wijze! - Geen behendige wijsheid! -
Hoor hoe ze fluisteren. - Zie ze kijken neerwaarts,
Naar 't meer. Nog één woord en zij zijn vertrokken.

JUDAS

Hoort gij dit morren, Meester? Spreek een woord
En 't slaat in juichen over.

JEZUS

Ik ben het brood des levens. Uwe vaderen hebben het manna
gegeten in de woestijn en zijn gestorven. Dit is het brood,
dat uit den hemel neerdaalt, opdat men daarvan ete en niet
sterve. Ik ben het levend brood dat uit den hemel is
nedergedaald.

VROUW

Hij spreekt van 't brood dat hij eergistren gaf.
Stil! luister want Hij spreekt nog immer voort.

JEZUS

Indien iemand van dit brood eet zal hij leven in eeuwigheid.

VROUW

Ik heb 't gezeid dat Hij het vinden zou,
't Geneeskruid dat den dood geneest... Hij kent het!

JEZUS

En het brood nu dat ik geven zal is mijn vleesch voor het leven der wereld.

FARIZEERS

(lachen.)

Zijn vleesch!

VOLK

(verbluft.)

Zijn vleesch!

(Judas en sommige leerlingen wijken achteruit tot onder 't volk, dat aan 't woelen is gegaan in erge ontstemming.)

VOLK

Ik luister niet meer verder. -

Zijn vleesch!... Is dit de Wijze?... Werd Hij maanziek? -

(Tot leerlingen.)

Welnu, gij zijt zijn leerlingen, wat wil Hij?

LEERLING

Hard is dit woord. Wie kan zoo iets gelooven?

VOLK

Gij ook gelooft niet? - Neen. - Vertrekken wij? -

Wij mochten wel zoo vurig hopen. - Gaan we?

Ja, gaan we. - Zal men ons belachen thuis! -

Om 't even, 'k moet hier weg. Bezie Hem staan.

Zoo stil en kalm alsof hij niets gezeid had. -

'k Moet voort of in de plaats der krone krijgt hij...

(Balt de vuist.)

VELEN

Voort!

(Dit is de samenspraak geweest onder degenen, die op den voorgrond staan; ondertusschen heeft men overal gemor gehoord en groepen zien vertrekken, de dichtstaande eerst, zoodanig dat Jezus alleen komt te staan met enkele apostelen bij Hem; 't groepje Farizieërs lacht, komt vooruit en stelt zich uitdagend recht voor Jezus op: Judas nadert dit groepje immer meer. Als de woeling gedaan is en de berg eenzaam geworden, zegt Jezus tot zijne Apostelen):

JEZUS

Wilt gij ook soms heengaan?

PETRUS

Heer, naar wien zouden we heengaan? Woorden van eeuwig leven hebt Ge. En wij hebben voor goed geloofd en erkend dat Gij de Christus zijt, de Zoon Gods.

(Jezus aanschouwt een oogenblik Judas, dan weer den kring der Apostelen.)

JEZUS

Heb ik niet u, de twaalf, Mij uitverkoren? En één uwer is een duivel.

(Af, op de rotsen in de hoogte. Judas sluipt naar den dalweg toe als Petrus dit ziet.)

PETRUS

Hoe, Judas, gij?

JUDAS

Wat, Petrus?

PETRUS

Zoudt gij 't zijn?

JUDAS

Neen, Petrus, denk toch wat ik voor Hem deed.

JACOBUS

Voor Hem? Voor u, voor niemand anders deedt g'het,
Mouwvager, heroutspeler om het dichtst
Bij troon en kroon te staan, ons te onderkruipen!

JUDAS

Ik sprak tot Petrus.

JACOBUS

Spreek tot Petrus, maar
'k Weet wat ik zeg.

PETRUS

En ik, wist ik het maar
Of 't op hem duidt.

ANDREAS

Hij wendt zich af, daalt neer.
Afvallig!

PETRUS

Judas, wees oprecht.

JOHANNES

Stil, Petrus.
Hij zal niet gaan, dit weet ik ook. Wij echter
Laat ons den Meester volgen; denk hoe droevig
Zijn ziel moet zijn om de afval van het volk.

PETRUS

Ja, Hem getroost, onmidd'lijk.

(Zij beginnen de rotsen op te klimmen, Petrus kijkt nog eens om en ziet Judas die niet volgt.)

Gij?

JUDAS

Ik daal.
Ik ben niet wel, 'k ben moe: laat me met rust.

*(Petrus heeft geschokschouderd, de apostelen verdwijnen. Judas daalt met gebogen hoofd;
als hij de Farizeërs voorbij stapt.)*

EERSTE FARIZEER

Mislukt! Vriend! voor u wel geen goede dag, eh?

JUDAS

Slecht.

TWEEDE FARIZEER

Hoor hoe hij dit zucht.

EERSTE FARIZEER

Dit brult.

TWEEDE FARIZEER

Dit komt
Uit 't diepste van de ziel!

JUDAS

Dan is 't ook voor haar.
'k Spreek u niet aan. Spreek met die rijke heeren,
Zij dragen zijde, ik afgeschaafde wol.

EERSTE FARIZEER

Hadt gij gezwegen, pas, 't was wijs geweest.

JUDAS

Mijn woord was wijs.

TWEEDE FARIZEER

't Plan was dan niet gebarsten.

JUDAS

Zoo 't stuk sprong, was 't omdat Hij het niet wilde.

DERDE FARIZEER

Niet durfde.

JUDAS

Neen, niet wilde! Had Hij 't maar,
Dan laagt gij hier uw zijde in 't stof te sleuren!

DERDE FARIZEER

Hij spreekt wel scherp.

JUDAS

Gij gaaft mijn ziele stompen.
Ik geef ze weer, gij moestet maar niet spotten
Met wie zoo treurig is.

EERSTE FARIZEER

Wat volgt gij Hem?
Gij oogst wat gij gezaaid hebt: tranen.

JUDAS

Troon,
Kroon, goud en schatten, dat, dat werd gezaaid.

TWEEDE FARIZEER

En was dit 't zaad, zoo toon de vruchten. Hebt ge
Nu roem

JUDAS

Omdat Hij het niet wilde.

DERDE FARIZEER

En macht?

JUDAS

Omdat Hij niet wilde.

DERDE FARIZEER

En goud?... en schatten?

JUDAS

Hij kon, maar wilde niet, maar wilde niet.

(Loopt de rotsen af als een bezetene.)

FARIZEERS

Hem achterna. Rabbi Me'ir, gij hoordet?

RABBI ME'IR BEN ABRAHAM

Ja, wis, Rabbi Baroech ben Ram.

BAROECH

't Was woede,
Wel woede.

ME'IR

Razernij.

BAROECH

En tegen Jezus!

ME'IR

'k Loop.

(Af.)

BAROECH

Woede was 't, Rabbi Tarphon ben Kisch.

TARPHON

Rabbi Baroech, wat huilde hij dit vreeslijk.
Ik rilde zelf als ik dit 'wilde' hoorde.

BAROECH

Hoor!

(Me'ir roep achter de schermen.)

ME'IR

Sta, vriend, sta, één woord! een enkel woord!

Ik ben Rabbi Me'ir ben Abraham.
Sta, 'k ben de neef van Hoogepriester Hannas.

(Stilte.)

BAROECH

Hij slaagt... zij komen. Wij... af!

(Ze dalen neer; wanneer zij Me'ir met Judas aan elkaar voorbijgaan wrijft Baroech Ben Ram knipoogend duim en wijsvinger over elkaar. Judas blijft staan, en kijkt rond.)

JUDAS

Welnu, wat hebt ge mij te zeggen?

ME'IR

Vriend, gij zijt droevig?

JUDAS

Ja.

ME'IR

Teleurgesteld?

JUDAS

Ja.

ME'IR

Heel ontgoocheld?

JUDAS

Hoe bedoelt gij dit?

ME'IR

Geloof gij nog in uw profeet?

JUDAS

Ja!

ME'IR

Ja? Zoo, nog gelooft ge, nu?

JUDAS

Ja? doch begrijp niet.
Waar Hij naartoe wil. Niet naar roem of rijkdom.
Zijn macht waartoe dan dient ze Hem?
Het donker woelt hier in mijn hersenen,
Mijn hoofd werd ingedeukt, hier op deez' plaats.
Laat me, 'k ben dom en dwaas.

ME'IR

En treurig? Is 't niet?

JUDAS

O dat, dat vrees'lijk dat nog boven alles.

ME'IR

En waarom? Waartoe toch dient u dat lijden?
Wat zult gij winnen bij dit lijden?

JUDAS

Man,
Wie zijt gij?

ME'IR

Waarheid spreekt mijn mond, nietwaar?
Waar, meer dan waar is 't dat uw wee zoo doelloos
Als 's Meesters macht is. Uw profeet leidt u,
Gelijk een herder, op Judea's bergland,
Zijn kudde naar veel rotsen, weinig gras.

JUDAS

Rabbi, gij keert mijn ziel naar buiten.

ME'IR

Zoo is het!
Nietwaar het is zoo? 't Is te klaar dat 't zoo is!

JUDAS

Waar wilt ge heen?

ME'IR

Hoorde ik geen woede daar
In 't brommen sommiger woorden even? Woede,
De schoone toon van al wat wordt geslagen,
En edel is! van klokken, cymbels... harten!
Ja, woede was 't!

JUDAS

En was 't er, ze is de mijne.
Wat wilt ge van mijn woede?

ME'IR

Wij ook, vriend!

De grooten Israëls, de machtigen, rijken,
Al 't edelste uit Jerusalem voelt woede.

JUDAS

En?

ME'IR

Is verheugd dat één der volgelingen
Dit billijk schoon gevoel ook draagt; het mint hem.

JUDAS

Voel ik die woede, 'k voel ze, omdat Hij u
Niet aanvalt en verplettert en niet na u
Den Keizer en geheel 't Romeinsche rijk.

ME'IR

Dit doet Hij niet. Hij kan niet.

JUDAS

Wis kan Hij.
Wilde Hij maar.

ME'IR

Toch kan Hij 't met den dag,
Steeds minder. Wil zijn macht Hem glorie geven
En heerschappij en 't geld der volkeren
Dan moet Hij 't volk toch op zijn zijde hebben:
Wat zagen we echter... hier? Voor ons een zege.
't Volk dekte dezen berg, maar als de sneeuw
Die viel op lage bergen... Strale de zonne
En weggesmolten stroelt ze naar beneden.
Dit is geen beeld, dit zag ons oog daareven;
De macht van uw profeet is weggesmolten
En weggestort daar, langs die rots van Israël, die blijft;
Wij staan op Sion's berg, die nimmer wankelt
In eeuwigheid.

JUDAS

En deze berg zou Sion,
Gods berg, Gods troon in eeuwigheid geweest zijn,
Had Hij gewild!... Wat was het schoon te weeg,
Die scharen zoo bedwelmend talrijk! Al

De mannen, vrouwen rechtstaande als op Paschen
 En handen zwaaiend als een bosch zijn kruinen;
 Zijn zangen dreunend; heel de berg omgord
 Met vreugde en geestdrift als de Sinaï
 Weleer met donders! Ik ook, meegesleept
 In nooit gekende geestdrift, 't midden, 't hart
 Van heel dit volk geworden, dol van drift
 En liefde voor den Koning Messias,
 Aan 't razen, haast ijlhoofdig... Nimmer werd
 Een koning ooit zoo koninklijk gekozen:
 Hij was het reeds, Hij was het... en door mij!
 Hij was 't... en wilde niet! Dit scheurt mij stuk.

ME'IR

Scheur u van Hem af, dit is wijzer.

JUDAS

'k Wist het
 Dat gij dit woord mij zoudet zeggen.

ME'IR

Zeker,
 Omdat het klaar is als het hemellicht.

JUDAS

Neen! van Hem weg, dit is het niets.

ME'IR

Zoo! Niets?
 Zijn wij, die zeet'len op den Sionberg,
 Waaronder 't geld des tempels ligt, die zeet'len
 Op louter goud dus, die het volk geleiden
 Gelijk een herder zijn kudde naar het weiland,
 Wij met het goud van Jahweh aan onz' voeten,
 Zijn hand tot schild en pantser om ons heen,
 Zijn niets, vermogen niets voor hem, die zich
 Bij ons vervoegt en dezen man deed storten
 Gelijk hij Hem verhief?

JUDAS

Word ik bij u

Wat ik bij Hem was: Sanhedriet? Rabbi?
En met het geldbestuur belast?

ME'IR

Maar zeker!
Wat zou 't verhind'ren?

JUDAS

't Geld... bedoelt ge daarmee
De tempelschatten?

ME'IR

(na een kleine aarzeling.)

Waarom niet? Wel zeker!

JUDAS

Die schatten zijn, zegt ge, als een gouden vesting?

ME'IR

De tempel strekt op kelders goud zich uit
Gelijk de kloek op de eiers die ze broeit.

JUDAS

Gelijk een kloek op kuikens, zoo de tempel,
Die reus, op goud!... Laat me mijn hoofd wat steunen:
Uw taal is zwijmeldrank! Gelijk een kloek...
De tempel! 'k zweer mijn leven lang bij hem!
Bij anders niets!

ME'IR

Gij valt Hem af?

JUDAS

De tempel!
De Messias!

ME'IR

De Messias? Een man
Die kroon noch volk heeft, dra alleen zal staan!

JUDAS

Weldra? Eer wij den voet des bergs bereiken
Draagt Hij de Kroon, heeft Hij het volk, al 't volk
Indien Hij wil...

ME'IR

Uw hoop is nog niet dood?

JUDAS

Gij kent Hem niet. Hij kan...

ME'IR

Nu nog te hopen

Is heusch een wonder! Dus gij hoopt?

JUDAS

Ik vrees.

Moest Hij het doen nadat ik wegging...

ME'IR

Nar!

JUDAS

De hoop was al te schitt'rend schoon! Gij weet niet

Wat hope zonder kusten, zonder stranden,

Wat eindelooze, ik najoeg.

ME'IR

Dezen Jezus?

JUDAS

Den Messias! Ligt hij op goud gestrekt

Uw tempel als de kloek op vele kuikens,

Zoo ligt de Messias op heel de wereld.

Kust-, strandloos, 'k zeg het, is de hoop op Hem.

Ik liep naar Jezus, lijk een stroom naar zee;

Keert ooit een stroom terug?

ME'IR

Jordaan!

JUDAS

Wat meent ge?

ME'IR

Die loopt ook naar een zee, denk op haar naam.

JUDAS

(rillend.)

De doode zee?

ME'IR

Uw Messias stierf hier,
En niets dan Jezus blijft nog over. Was ook
Uw hoop zoo paalloos als het firmament,
Hoe klein is 't vonkje dat nog overschiet!...

JUDAS

Een vonkje! vonkje van het firmament!
Ja, Jezus is het vonkje van de zonne;
Daaraan verzaakt men nooit.

ME'IR

Verglimt het,
Doofde 't de Meester eens moedwillig uit!

JUDAS

Moest Hij het doen? en doet Hij 't, 't is moedwillig.

ME'IR

Dan kwaamt ge toch?

JUDAS

Dan... 'k weet niet wat ik deed.

ME'IR

Zoo kwaamt ge niet?

JUDAS

O komen ja, voor 't minst.
Ga heen! heen! heen!...

(Rabbi Me'ir ben Abraham gaat, keert zich na enkele stappen om.)

ME'IR

Uw naam?

JUDAS

Judas van Kerioth.

(Hij heeft een oogenblik geaarzeld, nog eens naar den bergtop opgekeken al zeggend):

Johannes! spraakt gij? of weet Hij 't uit zichzelf

(en daalt neder.)

Derde bedrijf

Hoek van den tuin bij Simon den Melaatsche, rechts de deur van de feestzaal; een steenen trap leidt er naar toe. Op en nevens de trap en op een ommuurd terras een wijngaard; tusschen wijngaard en omheiningmuur zijn de woeste bergen van Juda zichtbaar naar 't Oosten toe; knechten nemen de bediening waar en loopen langs de trappen op en af. Van 't feest binnen in 't huis is niets verneembaar behalve wat in de verzen gezeid wordt.

1^e KNECHT

(tot 2de.)

Hij eet! Men zou zijn oogen niet gelooven!

3^e KNECHT

En macht steekt in zijn spieren. 't Vleesch lijkt boter,
Zoo makk'lijk trekken 't zijne vingers stuk.

2^e KNECHT

'k Wil 't zien, 'k wil ook eens loeren, laat den voorhang
Wat open als ge uw naasten schotel opdient.

1^e KNECHT

Kent gij hem?

2^e KNECHT

Neen!

1^e KNECHT

Bij de oleanderstruiken...

3^e KNECHT

Hij kijke wie het meest eet; 't is onfaalbaar.

1^e KNECHT

Na zijn vierdaagschen vasten in het graf
Zal 't ook wel smaken.

2^e KNECHT

Was hij daar vier dagen?

1^e KNECHT

't Graf teerde reeds wat 't opzwoeg en het lijk
 Was in ontbinding. Maar nu zag 't mijn oog,
 Hoorde 't mijn oor en tastte 't deze hand,
 Ja, schelmen, deze hand! 'k Liet vet afdruipe
 Op zijnen voet en veegde hem dan af
 Met veel misbaar, maar ondertusschen voelde ik
 Zijn vleesch weer vast en vezelsterk... hij 's levend
 Zoowel als ik en gij... 'k voelde onder 't vel
 De spieren trekken en de pezen rekken.
 Dat zij het aan de lucht vertellen zij
 Die zeggen: eene schim is 't.

2^e KNECHT

Adonaj!
 Wat zal hier nog gebeuren! De Rabbi
 Eet Die ook?

3^e KNECHT

Ja, doch zuinig, want Hij spreekt
 Te lang en allen luistren... hoor!

(Zij luisteren naar den kant der feestzaal.)

2^e KNECHT

Niets!

3^e KNECHT

Dat is 't!
 Hebt gij dit ooit geweten? Niet een enkle
 Kwam buiten staan, bedronken. Geen geraas.
 Ze liggen aan bij tafel als in school
 En luistren zwijgend. Hij spreekt vriend'lijk, ernstig,
 Verheven; wat een mensch toch!

1^e KNECHT

Ziet!... den tuin in!

2^e KNECHT

Een berrie met een lijk op. Ziet ge 't nu?
 Men bracht de zieken naar Hem toe bij benden,
 Nu komen al de dooden af.

3^e KNECHT

Wat mensch toch!
 Waar staakt Hij, staakt Hij ooit? Waar ligt de kimme
 Van zijne macht?

2^e KNECHT

Geen lijk is 't, maar een zieke.
 Hij roert. Ik blijf hier. Schopt mij Simon weg,
 'k Zag toch een wonder van den Nazarener.

(Een berrie met een zieke, door vier dragers gedragen, is opgekomen.)

1^e DRAGER

Is de profeet van Nazareth niet hier?

2^e DRAGER

Ga, zeg hem dat een zieke man hier ligt
 En wil genezen worden.

1^e KNECHT

't Klinkt zoo kort
 En zoo bevelend.

2^e KNECHT

't Hoort zoo tot een knecht...

1^e KNECHT

Een drager tot een knecht? Oh! Ik draag schotels,
 Gij menschen, 't zwaarst gelaan is 't meest ook knecht.

ZIEKE

In Gods naam ga. Genees ik, 't hagelt foaien.

1^e KNECHT

Ja, ijlings! Isaac!

(tot zijn medeknecht)

zeg ik 't den Profeet!
 Wat zal het dond'ren op mijn hoofd na 't feestmaal.

3^e KNECHT

Zijn rosse leerling ligt hier 't dichtst bij 't deuregat;
 Die kon het Zijnen Meester overzeggen.

1^e KNECHT

Ja, zoo is 't best.

(Af, knechten.)

ZIEKE

Nu slaat 't verlossingsuur!
't Wordt avond: voor mij wordt het, is het morgen!

2^e DRAGER

Uw harte springt wel hoog op in zijn hoop.

ZIEKE

Die man kan alles. Lazarus is binnen,
Daar! Wat zou Hij mij weigeren, staat zijn vriend,
Staat Lazarus daar levend nevens hem?
Ik ben niet dood, 'k ben enkel ziek, ik leef
En vraag het leven niet.

(Judas daalt de trap af. Bij 't gerucht van zijn stappen meent de zieke dat Jezus komt.)

Hulp, Zoon van David,
Ontferm u mijner!...

(Ontwaart hem.)

Neen, dit 's niet de Meester.

JUDAS

Ik ben zijn leerling. Waarom kwaamt ge nu?

ZIEKE

De koorts rijst met den avond, op een avond
Zal 'k sterven, dezen avond... Man, ontferm u,
En ga uw Meester halen. Spreek slechts één woord,
Zeg dat ik bedel om een wonder... 't is er...
Het wonder is een niets voor Hem! 'k Geloof,
'k Bewonder Hem, 'k bemin Hem diep... een wonder!

JUDAS

Zoo hevig, man! 'k Geloof gij lijdt aan ijlkoorts...
Ik haal Hem niet, kom later...

ZIEKE

Sterf ik nu?
Gij zegt het zelf: ik ril van koorts.

JUDAS

Heen, zeg ik.
De Meester heeft geen wonderen meer nodig.

ZIEKE

Meer nodig? Hij? 'k Begrijp u niet. Maar ik,
Ik heb ze nodig, meer dan nodig.

JUDAS

Heen!

Op, dragers, aangepakt of 'k gooi u buiten.
De Meester heeft geen wondren meer van doen.
Hij wekte Lazarus, dit is genoeg.

ZIEKE

(schreeuwt).

Kom, Jezus, zoon van David, kom, kom zelf!
Kom, deze is dronken.

JUDAS

Dronken! neen, ik drink niet.
Maar Jezus wint aan uw genezing niets
Na Lazarus' verrijzenis; ga heen.
Gij krijgt ze niet.

(De dragers nemen de berrie op.)

ZIEKE

(luidkeels.)

Hoor, hoor me, zoon van David,
Erbarm u, zoon van David! Hoor me, hoor me,
O zoon van David.

(Deze woorden klinken deels achter het tooneel. Een drager is achtergebleven. Judas kijkt somber voor zich uit in het vallende donker; de lichtschijs is rood; de knechten ook spoeden nu naar de zaal.)

JUDAS

(tot den drager barsch.)

Wat weerhoudt u hier?
Pak u maar voort. Uw meester roept.

ME'IR

Neen, Judas!

JUDAS

Rabb Me'ir! vermomd in dienaarspak!

ME'IR

Om hem te waken overal.

JUDAS

(als bij zichzelf.)

Wat moet
Hun haat toch fel zijn!

ME'IR

Ja, geen oogenblik
Laat 't Sanhedrin zijn voetstap onbewaakt.

(Judas haastig de treden van de trap af, troont Rabbi Me'ir mede onder den wijngaard al gejaagd en fel sprekend.)

Rabbi, een oogenblik. Ik moet u spreken.
'k Scheur mij niet af. Neen, dat niet, 'k blijf bij Hem;
Maar laat me... 'k heb den krop vol... Nimmer kan ik
Een woordje lossen. De andre zijn niet zoo.
Niemand betrouw ik, niemands vriend ben ik.
En weerom zijn tien maanden weg sinds... nu
Gij weet - en nog niets. Niets! en al die wondren,
Waar Hij mee speelt als jongens bij het meer
Met keien: de een na de andere beschrijft
Een schoonen boog, die boven 't meer zich welft,
En spoorloos wegglijdt onder 't watervlak.
Zoo doet Hij zijne wondren. Wat bewerkt Hij
Er nieuwe steeds? Hij bruike de oude groote!
Hij bruike minstens 't laatste, waar de stad
En heel Judea vol van is: van Lazarus
Dood voor een week nu etend daar in 't feestmaal.
't Volk heeft gerild, Jerusalem gedreund.
Daarna was heel 't volk alle volk het zijne.
Wie dood verwint is Koning overal,
Waar dood nu Koning is: o overal!
Dit gaf Hem David's troon en Caesar's sceppter!...
O als Hij stond met Zijne witte hand, zoo

(doet het gebaar)

En zegde: 'Lazarus, kom buiten' en
Dat Lazarus, half in ontbinding, opstond
En in zijn doodskleed buiten kwam, O! O!
Dan werd ik zot, dol, razend. 'k Minde Hem,
Ik wilde zijne voeten kussen, likken,
Mijn lichaam tusschen Zijne beenen krinklen,
In echte hondenslaafsheid. Voor mijn oogen

Zag ik de wereld liggen, heel zijn rijk.
 Daar zag ik Hem door rijden, strijden, heerschen.
 Hij reed te paard, zoo prachtig schoon, aan 't hoofd
 Van 't Joodsche leger. Roma's legioenen
 Ontelbaar stonden tegenover Hem,
 De legioenen tot den laatsten man,
 Al. Wat een botsing! Joden stortten neer
 Bij honderden, bij duizenden, er bleven
 Slechts kleine scharen om mijn blanken ruiter.
 Maar Hij hief 'zoo'

(gebaar der Lazarusverwekking)

Zijn hand op de Joden
 Ze rezen op in lange reeksen, levend,
 En stortten weer op den vijand... Vreeslijk!
 Bedwelmend prachtig! Rome beefde en deinsde,
 't Werd platgeslagen; 't werd mijn Jezus' rijk,
 Jerusalem werd Rome, Jezus Caesar...
 En dan werd alles goud wat ik nog zag:
 Hij zelf, Zijn troon, Zijn woon, wij, alles, alles!...
 Ach en dat weerom al geheel een week,
 Acht lange dagen, over 't wonder heen zijn
 En dat Hij hier met Lazarus aan 't maal ligt!
 En daarmee uit... dit wort mijn ziel in mij...
 Hij wil niet... Ik geloof dat Hij niet wil.
 Ik stijg weer op. Neen, zeg me niets, 'k begeer 't niet.

ME'IR

Dra...

JUDAS

(onderbreekt.)

Neen, 't moest er uit, niets anders. Laat me.

ME'IR

Is hij na eene week geen Messias,
 Dan zal Hij 't nooit of nooit meer worden!

JUDAS

Hoe?!

ME'IR

Hij moet er zijn toch, wil Hij 't worden, is 't niet?

JUDAS

Zal Hij...

ME'IR

Hij zal er niet meer zijn.

JUDAS

Dood?

ME'IR

Ja.

JUDAS

Gedood!

ME'IR

Ja.

JUDAS

Door?

ME'IR

De uitvoerders van een vonnis.

JUDAS

Het Sanhedrin tast door?

ME'IR

Ja.

JUDAS

Rabbi Me'ir
Zoo Hij het toelaat.

ME'IR

Steeds 't oude liedje.

JUDAS

't Ware.
Is dit beslist?

ME'IR

Dit is beslist.

JUDAS

Hij weet het.
Nu vat ik sommige woorden die Hij uitsprak
Te Jericho, van vijandenvervolging,
En andre nog... Doch daarop volgde dan

Dit wonder boven wonder! Doet Hij wonderen
 Hij wil er iets toch mee bereiken. 't Spreekt!
 En dit, dit is de sleutel van 't paleis,
 De trap ten troon.

ME'IR

(hitsig onderbrekend.)

't Zwaard voor zijn keel. Ja, dit is 't
 Dat heel het Sanhedrin heeft opgeschokt
 En doen besluiten: dit zal 't laatste zijn,
 Nu moet Hij weg. Een dezer dagen slaan we;
 Die met Hem heulden deelen in Zijn lot,
 Maar die tot Zijnen val geholpen hebben
 Die bouwen, op de macht van 't Sanhedrin,
 Hun leven op in ongedroomden rijkdom!

JUDAS

Kwaamt gij om dit te zeggen?

ME'IR

Neen. Denk na slechts.

JUDAS

't Is waar. Gij kondet niet voorzien dat ik
 Zou vertreên. Waarom dan?

ME'IR

Opdat gij 't ziet
 Dat ik geen woorden in den wind sprak, luister:
 Ik kwam bespieden of Hij zich niet bloot geeft
 In de avonduren. Doet Hij 't, Hij is verloren.

JUDAS

Hoe?

ME'IR

Vangen zal men Hem.

JUDAS

Gij wilt me afscheuren.
 En geeft mij eerst weer hoop. Ja, nu toch zal,
 Nu moet Hij willen. Randt Hem aan. 't Is 't liefste,
 Dat ik kon hooren. Komt met legers af.
 Mijn droom, mijn groote droom van Jezus - strijdend

En overwinnend met 't gesneuveld leger -
Gaaf in vervulling nu.

ME'IR

Dus voor het uur,
Dat Hij gevangen wordt in donkren nacht,
Kan 't Sanhedrin op u niet reek'nen?

JUDAS

Reek'nen?
Ik sneuvel en verrijs en sneuvel nog eens,
Verrijs, sterf weer, verrijs voor Jezus, en
Word om mijn dood een levende vorst van glorie.

ME'IR

Valt Jezus dus, dan valt ook alles voor u.
Prent dit in uw geheugen. Goeden nacht, dwaas.
'k Ga rustig voort spioenen in den tuin.

(Exit.)

JUDAS

'Dwaas'... steeds hetzelfde woord? Wat kunnen ze ook
Van 's Meesters volgelingen anders zeggen?
En 't is zoo; ben 'k niet overheerlijk wijs
Dan ben ik boômloos, bitter dwaas. Terug!

(Als hij den voet op de laagste stoep gesteld heeft schouwt hij in den tuin en luistert.)

Een lichte voetstap! Ginds twee vrouwen. O!
Maria Magdalena. In den avond?
Wat komt zij hierheen? 'k Wil het achterhalen.
Hier, achter 't muurtje een donkere hoek

(Stelt zich daar op).

Wat komt ze.
Nu in den avond van mijn bange hoop,
Nu dat mijn Jezus' droom zijn nachtuur naakt?
En was het waar en viel eens alles neer
In donkeren nacht... Maria Magdalena,
Gij kondet mij een ster zijn, zoo gij wilt,
Indien ge! O juist als Jezus! Ze is daar.

(Maria Magdalena met Hannah, haar dienstmeid.)

MARIA MAGDALENA

Hannah,

Reik me de vaas

HANNAH

(als de vaas uit haar zwachtels komt.)

Wat prachtig alabaster!
Is 't een geschenk?...

MARIA MAGDALENA

Neen, reukwerk bergt het.

HANNAH

Nardus?

MARIA MAGDALENA

Ja.

HANNAH

Heel vol nardus? Maar dat 's koningsweelde!

MARIA MAGDALENA

't Zal 't hoofd bevlöeien van een Koning ook,
Meer dan een Koning.

HANNAH

Al die nardus wordt dus
In één keer zoo maar uitgestort?

MARIA MAGDALENA

'k Heb, Hannah,
Maar weinig tijd meer om Zijn hoofd te zalven.
Had ik maar fijner reukwerk!

HANNAH

Dus nog duurder!

MARIA MAGDALENA

Keer, Hannah, weer. Ik stort mijn reuwerk uit
En zeg geen woord; in een stond ben ik klaar.
'k Vervoeg u eer gij aan de hofpoort kwaamt.

(Hannah vertrekt, Maria Magdalena beklimt de trap. Judas komt uit en ziet haar achter het voorhangsel verdwijnen.)

JUDAS

O als die vrouwen minnen! Heil aan Hem,
Die wordt bemind! Zij geven, geven, geven!
'k Heb weinig tijd meer, zei ze! Zij dus ook

Geloof aan 't einde. Dus heeft Hij 't gezeid;
 Zij weet het van Hem zelf. Het einde! einde!
 Dit is geen woord voor mij. 't Einde van wat?
 Van niets voor mij, niets is begonnen nog.
 't Wil in mijn hoofd niet. Buiten! Uit mijn hoofd!
 Zou ze wel al dien nardus... 'k wil het zien!
 O driemaal heil, dien Maria bemint!

(Hij klimt de trappen op, heft het deurgordijn op en schouwt in de zaal. Alles is er doodstil. Na een oogenblik mort hij):

Waartoe die verkwisting? Die balsem had voor meer dan
 driehonderd tienlingen kunnen verkocht worden en 'tgeld aan
 de armen gegeven.

(Daarop antwoordt een zware stem:)

JEZUS

Laat haar met vrede. Een goed werk heeft ze aan mij gedaan.
 Armen zult gij altijd bij u hebben, mij echter hebt gij niet
 altijd. Deze heeft te voren mijn lichaam gebalsemd voor de
 begrafenis.

(Stemgedruisch herbegint, doch zeer gedempt en vreedzaam. Judas daalt de trappen af, een oogenblik daarna Maria Magdalena; hij blijft staan.)

JUDAS

Maria.

MARIA MAGDALENA

Wat dan, Judas? Uwe stem
 Lijkt wel ontroerd. Wilt gij me weer verwijten
 Wat ik voor onzen Meester deed?

JUDAS

Neen.
 Doch 'k bid u, zeg me of gij het wist en weet
 Dat wij voor 't einde staan, dat Hij zou sterven?

MARIA MAGDALENA

Maar Judas, hoordet gij des Meesters woord niet

Te Jericho te midden 't Palmenbosch?
 De rozenstruiken geurden om Hem heen
 Als wierookvaten, witte en roode rozen
 Omwuiden Hem: Zijn dood voorspelde Hij
 In 't midden van een rozenbosch vol geuren.
 O 'k heb het diep begrepen: liefdebloemen
 En liefdegeuren wou Hij om zich heen
 Om van Zijn dood te spreken; midden in
 De liefde zal Hij sterven en Zijn dood
 Zal liefde zijn.

JUDAS

Maria, och! wat vrede
 In uwe stem bij 't spreken van zoo'n woorden?

MARIA MAGDALENA

Ik vrees dat oogenblik, 'k verlang er naar.
 Wat zal het zijn? Wat geeft ons de Rabbi
 Bij zijnen dood, die levend, 't hoogste gaf?..
 Ik droom! 'k Zie waarheid rijzen uit belofte,
 De zon door misten breken, en die rozen,
 Die roode rozen weem'len in mijn droom,
 Om 's Meesters hoofd en hand en voet en lenden
 Als ik zijn lichaam stervend voor mij zie.

JUDAS

Maar sterven! Hij, die uwen broeder wekte?

MARIA MAGDALENA

Zoo Hij het wil, waarom kon Hij niet sterven?

JUDAS

Zoo Hij het wil, dan blijft Hij leven ook?

MARIA MAGDALENA

Natuurlijk...

JUDAS

O gij weet niet wat gij zegt,
 Gij weet ten minste niet hoe plettend zwaar,
 Gelijk een rotsblok in een dal vol oogst
 Haast rijp, dit woord valt in mijn leven. Zie,

De nacht valt... zoo gaat in mij mijne ziel uit.
Maria, troost me, geef mij troost, Maria!

MARIA MAGDALENA

Hoe kan ik toch?

JUDAS

(klagend.)

Maria.

MARIA MAGDALENA

Judas, hoe?

JUDAS

(vleiend en smeekend.)

Maria!

MARIA MAGDALENA

Judas, spreek mijn naam niet zoo uit.

JUDAS

(liefkozend.)

Maria;

MARIA MAGDALENA

Neen! O gij verwekt de zwartste,
De ellendigst vuige dagen van mijn leven.
De lieve Meester had ze laten sterven;
In Zijne goedheid gaf Hij aan die dagen
De gave van den dood, en nimmernog
Herinnerde Hij mij met 't minste woord
Aan 't vuig verleden. 't Edelste vergeten
Vernietigde mijn vroeger leven; ik ook
Vergat, gedwongen door zijn hoog vergeten
Zijn liefd'rijk, zoet, zacht, prachtig, vol vergeten!
O! En die wreede loktoon van uw stem,
Dat stemgebrem, dat in de wouden galmt
Van hert tot hinde, dier tot dier dus, o
Ik sidder, nu ik weder hem vernam!
Die toon, die vroeger heel mijn hart doorvoer,
Mijn leden al deed rillen van zijn macht,
Mij overweldigde, als de legioenen
De landen waar ze binnenrukken, die
Slavin mij maakte, os onder 't juk, niets, alles!
En dat een leerling van zoo'n hemelsch reinen,

Zoo'n maagd'lijk schoonen Meester mij dien toebremt!
 Ga hunker waar 't u lust, maar hoon mij niet...
 Ik ben dezelfde niet, de Meester weet het,
 Hoe gij me ook steeds nog als dezelfde aanziet!

JUDAS

Diezelfde, neen, vergeef mij, rijke en goede!
 Ik legde in mijnen toon volstrekt dien drift niet.
 O neen, 't kwam nimmer in mij op. Ik dacht
 Aan geen verleden, uw verleden, maar...

MARIA MAGDALENA

Dewijl de Meester mij vergaf, zoo moet ik
 U deze veel gering're schuld vergeven.
 Denk aan 't verleden, 't mijne. Goed is 't, ja,
 Dat mij die vlekken weerom op de ziele
 Geworpen worden. Zoo, ja, zie 'k er uit.
 De Meester dekt mij met Zijn liefdeglans,
 Maar ik, daaronder, blijf toch Magdalena
 Met vlekken, vlekken, o zoo talloos vele!
 Mijn ziel is als een luipaard zoo gevlekt,
 Is ééne vlek.

JUDAS

Vrouw, dit bedoelde ik niet.

MARIA MAGDALENA

Toch. Doe het maar: ik was een vlek der aarde;
 Ik ademde bederf; al Godes gaven
 Gebruikte ik tot de zonde, 't meest mijn schoonheid,
 Ik heb gezondigd met de schoonheid! Vreeselijk!
 't Is of de zonne zondigde met haar stralen!
 'k Was zonne eerst der bordeelen, der paleizen
 En koningshoven later; immer vuiler!
 Ik dank u, Judas; 'k mocht dit niet vergeten.
 Hoe min ik het vergeet, hoe meer 'k Hem liefheb.

JUDAS

Maria, neen, ik zweer het bij den tempel,
 Den gouden tempel, dit is een vergissing!
 Geen drift naar u gevoelde ik nu of ooit!

MARIA MAGDALENA

Een eed? die toon?... Mijn oor is droef bedreven
En weet dat eeden 's leugens tempels zijn.

JUDAS

Geloof me, mijn gedachten vlogen alle
De toekomst in, na 's Meesters dood. - Maria,
Nu mint gij Hem, ik weet het, meer dan wie ook,
- 'k Ontving toch daag'lijks uwe rijke giften -
Maar dan, wanneer Hij zal gestorven zijn,
Wien zult gij dan beminnen?

MARIA MAGDALENA

Wien? Hem! eeuwig.

JUDAS

Ik ook beminde diep den Meester. 'k Zorgde
Gelijk een moeder voor zijn daag'lijksch voedsel;
Ik raadde zijne wenschen; ja voorwaar
'k Heb goed voor Hem bezorgd wat gij mij gaaft.

MARIA MAGDALENA

Maar dan? 'k Begrijp niet.

JUDAS

Troost, o troost, Maria,
Laat mij niet zonder troost, nu Jezus sterft.
Gingt gij ook weg, waar moest dan Judas zoeken
Naar 't brokje troost dat hem in 't leven houdt,
Dan bij... Zijn vijanden?

MARIA MAGDALENA

Wat voert ge in 't schild?

JUDAS

Niets... doch, Maria, schuift de steen eerst toe
Op Jezus' graf, moest gij dan ook uw...

MARIA MAGDALENA

Wat?

JUDAS

Uw beurs toe...

MARIA MAGDALENA

Judas!

JUDAS

Uw oneindige beurs,
Die nimmer droogloopt als de Hermonbeken,
En die, zoo iemand haren overvloed,
Lijk 't meer Genesareth voor 't Hermonwater,
Weet te bewaren, wijd en weidsch een meer wordt
Maria, wil 't mij zeggen: blijft zij open?

MARIA MAGDALENA

Moet ik dit hooren? Zal ik het nog langer?...

JUDAS

Genade! ik moet het vragen, ik word duiz'lig...
Ik voel een afgrond gapen onder mij...
Gij kunt mij niet verstaan, maar kunt mij redden
O red mij voor heel mijn toekomstig leven
En zeg dat uwe gaven voort nog vloeien...
Geen woord? 't oog bliksemt. Ja, ik zie het in:
Slechts als het hart zich openstelt, dan gaat
De hand ook open; werd het hart geschonken
Dan schenkt de hand.

(Hij knielt.)

Maria, toorn niet op me,
Ik kan niet anders dus: ik vraag uw hart...
Sta! blik me niet zoo bliksmend aan. O wist ge
Op welken wreeden tweesprong ik hier sta,
Dan hadt ge meelij en gij gaaft het.

MARIA MAGDALENA

Schaamt'looze!

JUDAS

Neen, neen, 'k ben rood van schaamte, durf niet opzien.
En steeds zal 'k voor u zoo beschaamd ook blijven!...
Gij rilt! Van toorn? Denkt dat mijn taal vol drift gloeit.
Neen, 'k zwoer en 'k zweer het. Geef me uw hand van verre,
Woon gij in Kaisarea, laat me u nooit zien,
Verbie mijn voet dat hij uw drempel nake.
Verban mij in de zanden van Arabie.

'k Ga blij... Maar laat me voor u doen wat ik
Voor Jezus deed: 'k bestuurde wel zijn geld.

MARIA MAGDALENA

Ik sta verstomd en vind geen woord meer
Voor 't ongehoorde dat gij mij hier aandeedt.

(Zij zwijgt.)

(Judas kruip nader met gevouwen handen en fluistert).

JUDAS

U aandeed?

(Bij dit woord barst Maria los.)

MARIA MAGDALENA

Hou u zelf en geef uw geld.
Dit is de zin van al uw woordgehaspel.
Kort, klaar en leelijk. Weet gij het dan niet,
Wien gij dit zegt met uwen schralen mond?
Maria Magdalena staat voor u:
Hier staat die voet, waarvoor proconsuls knielden,
En Wijzen uit Athene en handelsvorsten,
Uit Tyrus, Sidon; hier rijst op voor u
De Koningin van Kaisarea's grooten;
Hier blinkt de hand, die met juweelen kaatste:
Saphiren en robijnen, diamanten,
Smaragden, jaspis en topazen, net
Als gij met keien gooit. Als Jericho
En Saron hooggeladen wagens rozen
Naar Kaisarea moesten sturen, wisten
De werklui wel voor wie ze geuren zouden;
En als de zuilen der paleizen pronkten
Met slingerkransen verschbewaarde rozen,
Dan zeien onder 't sieren tot elkaar
De slaven: 'Magdalena komt.' Ik schreed
In eene wolk van narduswasems voort,
Dit eëlste en rijkste reukwerk, nooit van and're,
En slaven, dienaren, genooden hoorde ik
Bij mijnen doortocht lijze fluisteren:
'De lente vaart voorbij.' Een purperzijde
Omvloot mijn leden, woorden zijdezacht
Streelden mijn oor; soms schitterend als goud,

Bedwellemend als wijn was alle woord
 Dat ik maar hoorde... En nu! nu hoor ik dit;
 ‘Geef mij uw geld en hou u zelf!’ Mijn geld!
 Ik geef het aan den Eenige, die zoo groot is
 Dat Hij Maria Magdalena's trots brak,
 Haar 't harte raakte en al die schatten rustig
 Misprijzen deed alsof ze modder waren,
 Die alles voor haar werd in aarde en hemel,
 Hij glans des dags, Hij diepe vreê der nachten,
 Hij eind'loosheid der zee, Hij geur der rozen,
 Hij witheid van de leliën der dalen,
 Hij majesteit der hoogste reuzenbergen,
 Hij vorstlijkheid der Hermons, hoog daarboven,
 Hij hoogste hoogheid van den hemelkoepel,
 En, midden in den Hemel, Hij, de zonne,
 Hij, waar mijn voet staat, mijn gedachten vliegen,
 In den afgrond van mijn hart en in den hemel
 Mijns geestes, in den zichtkring van mijn oogen,
 In 't vat der ooren, in der zinnen wielen,
 Hij, 't schittermiddelpunt; Hij, diep in mij,
 Kern van mijn hart en slag van mijn bloed,
 Straal van mijn oogen, vlam van hun gloed:
 Lucht mijner longen, manna mijns monds,
 Wijn op mijn lippen, zang in mijn oor,
 As van mijn leven, alles in alles.

(Zwijgt opgetogen en heeft zich naar het huis gekeerd, onder de laatste woorden, een voet op de trap.)

JUDAS

Maar sterft Hij?

MARIA MAGDALENA

Nu nog spreken! Voelt gij niets dan?
 En mij, met dit beeld in mijn ziele, mij
 Wordt nu gezeid: ‘Sterft Jezus, min dan Judas!’
 Zoover als 't Westen van het Oosten aflight
 En 't middernacht'lijk donker van den glans
 Des middags, hart des dags en zonnezege,
 Zoover af liggen, met daartusschen werelden,

Mij Jezus Judas! Enkel die twee namen
 Zoo bij elkaar in mijnen mond te voelen
 Verbijstert mij. Is 't wel mijn zellefde adem
 Die beide uw namen vormt, o Jezus... Judas?
 En ruil wordt voorgesteld: na Jezus... Judas!
 O slechte handelaar, o schacheraar,
 Die plannen raamt en smeedt op de erfenis
 Van Jezus' liefde! Liefde is nimmer erfgoed:
 In liefde drijft men nimmer handel; hoe dan
 Als 't Jezus liefde geldt, de hoogste, de eenige?...

JUDAS

Maar 'k zei dit alles niet, mijn woord klonk anders.

MARIA MAGDALENA

Ja, zin van woorden kan men wel verdraaien
 Doch nooit 't gevoel waarmeê 't gesproken werd,
 En uw gevoel zei dit: 'neem mij na Jezus!'...
 O!.. om dit woord verbiedt u Magdalena
 Nog ooit het minste woord haar toe te spreken.

(Zij wijst Judas weg te gaan.)

JUDAS

Zeg het den meester niet...

MARIA MAGDALENA

Verklikkersdienst!
 Zijn dienst maakt zielen edel; overdragen
 Maakt gluip'rig, klein en laag. Dit wil Hij niet...
 Gij kijkt zoo schuw de trap langs: vrees niet, Judas;
 Gij hoont mij met te denken dat ik iets
 Den Meester overdragen zou, daar boven...

(Plots keert ze zich heel naar de feestzaal en schijnt Judas heel vergeten.)

Ah! daar! zoo dicht bij mij zijt gij, o Meester,
 Zoo dicht bij U klonk dit beleedigend woord:
 'Na Jezus Judas,' slechts nog enkele dagen
 Vaar 't groote vaarwel van uw lieven dood!

(Onder de laatste woorden is Maria op de laagste stoep van de

trap op de knieën gezonken en richt hare woorden, als biddende, naar de zaal waar Jezus verwijlt. Judas heeft gespannen geluisterd, gejaagd, somber; de laatste woorden schokken hem hevig, hij mort binnensmonds al heensluipend tuinwaarts.)

JUDAS

Zijn dood staat vast, ook dat haar goudstroom stolt.
Nee, 't zal niet luiden dus: 'Na Jezus Judas'
Maar: 'Van Maria tot Rabbi Me'ir'.

(Af.)

MARIA MAGDALENA

O, voor den dood verlaten en beroofd
Van de enkle zielen die u 't meest beminden,
Van liefde ontkleed eer gij begraven werd.
O Meester, hoordet gij het woord van Judas,
Gij hoordet ook mijn straffend wederwoord,
Het drong tot U door, dwars door de amberlucht
Die heel het huis omzweeft nog en doorgeurt...
Mijn nardusgave trooste U en mijn woord
Dat vol van U was, enkel maar van U!...

(Pauze.)

(Dan plots:)

Wat dorst ik zeggen? Enkel maar van U,
O Meester, Meester, o vergeef het mij:
- Nu, nu mijn drift viel, zie 'k weer alles klaar, -
Ach, het was vol van mij, van mij alleen.
Mij, U niet, 'k heb mij zelf daar opgericht,
In al mijn wereldsche triumfenstaatsie.
Ik heb gedurfd te spreken in deez' lucht
Waar in gij ademt, heel doorwasemd nog
Van uwen reinen doortocht, lijk de hemel
Doorstraald blijft van den doortocht van de zon,
Hier in deez' lucht, van de oude zegepralen
Behaald met deze vuigmisbruikte schoonheid!
Och, Jezus, de oude vrouw, die gij verdelgdet,
Is weerom opgestaan en tegen U!
Och, Judas had gelijk: ik ben dezelfde,
Steeds de oude... Heer, genees mij weer. Ik lig hier
Tot gij de trap afdaald en mij weer reinigt
Door één woord uit uw zaligenden mond...
En ondertusschen, Judas, scheld mij maar

Dat ik die oude vrouw nog immer ben,
 Dat gij het wist, het hoordet aan mijn taal,
 Het zaagt aan mijnen trots... O scheld me, scheld me
 Opdat ik beter 's Heeren zoen verdien...
 Begin maar, zie, ik smeeek er om...

(Ze hoort niets: schouwt om.)

Waar is hij?
 Hij steeg de trap niet op. Stil sloop hij weg.

(Zij luistert:,, Naar de zaal wijzend.)

Daar spreekt de meester stil, zacht, zoet en vreedzaam...

(Naar den hof.)

Ginds in den hof ook wordt gesproken stil...
 Men fluistert... slechts 't gesijfel van de 's'
 Verraadt het spreken... Hoor! Metaalklank! Zilver-
 Gerinkel!... Geldklank in den nacht!... 'k Zie bloed
 Als 'k zilver in den nacht hoor klinken.

(Schreeuwt.)

Judas!

(Men hoort loopen in de verte.)

Wee! Wee! Wat is er hier gebeurd? Wee! had ik
 Toch geld beloofd, ik! Mijn schuld zal 't zijn, als...

(Ze is rechtgesprongen en den tuin ingeloopt. Uit de zaal komen enkele op het terras om uit te zien... Gordijn.)

Vierde bedrijf

□v δε v□ξ

(Johannes XIII-30)

Rechts de helling van den Olijfberg met de neerhangende olijfboomen; links een reusachtige olijfboom, met vele jonge scheuten uit zijn wortels opgegroeid, vormt een donkeren en wijden hoek waar men onzichtbaar staat voor degenen die in 't Kedrondal voorbijtrekken. Dit ligt voor den achtergrond; naar dit dal zinken de rotsen der helling neer en die daarin voorbijtrekken, worden met hoofd en borst zichtbaar. Het is nacht en helder maneklaar. Jeruzalem ligt over 't dal en vult den achtergrond met zijne vele verlichte huizen, dichtstbij het vurig rood verlichte tempel terras. Eenige mannen lang gebaard in kostelijke kleederen staan in de halve donkerte van den grooten olijfboom.

PINCHAS BEN HAKALJAH

Rabbi Baroech ben Ram, wat prachtig voorbeeld
Geeft ons uw ijver op zoo'n leeftijd nog!

BAROECH BEN RAB

Rabis Pinchas ben Hakaljah, op heden
Gevoelde ik mij als door een koorts gedreven
Naar deze duis'tre plek, mij klaar van hoop.
Toen ik voor zestig jaar voor de eerste maal
Den tempel Gods beklom, ginds

(wijst naar den tempel)

, was ik schaars,
Neen, was ik niet zoo blij... Hij komt toch zeker?

PINCHAS BEN HAKALJAH

Ja, wis. Rabbi Me'ir laat hem geen stondje los
En straks leidt hij zijn jachthond aan den leiband
Hier.

BAROECH

Mag men hem betrouwen?

NAHOEM BEN TABIEL

Ik, Nahoem

Ben Tabiel, sta borg er voor. Ik zelf toch
Stopte hem 't geld in hand met deze hand.
Ik heb ze twintigmaal gewasschen sinds.

BAROECH

Rabbi Nahoem ben Tabiël, wat vroeg hij?

PINCHAS

Den slavenprijs.

NAHOEM

(na eene pauze).

Rabbi Pinchas wil spreken.

BAROECH

Verhaal ons maar; de prijs verwondert me.

NAHOEM

Rabbi Pinchas! nu?

(Deze zwijgt onder de bijtende terechtwijzing.)

Ik verhaal het dus

Hoe ons Rabbi Me'ir hem opgespeurd heeft
Is u bekend. Gistren in 't donker kwam hij,
Een maag're, rosse vent met lange knevels.
Een wolf! Hij zag mijn zijden mantel aan,
Mijn ebbenhouten zetel, 't zilvren handvat
Der bijbelrol, waarin ik juist verdiept was,
Met oogen, o die zijn nog wolfscher dan
Zijn haar en magerheid.

BAROECH

Ja, ja. Wat zei hij?

NAHOEM

Ik sprak hem toe: 'Ik weet waarom ge komt;
De timmermanszoon is u veil, niet waar?
Den prijs der slaven bied ik: dertig sekhels';
En hij sloeg toe.

BAROECH

Rabbi! rabbi Nahoem,
Voor dertig sloeg hij toe? 't Is onverstaaenbaar!

PINCHAS

Voor dertig zilveren sekhels?

NAHOEM

'k Gaf ze daad'lijk.
Ik zag hoe hij ze vastgreep en betastte,
Ze drukte en nippelde, als met wulpsche handen.

BAROECH

Een gierigaard! Maar bij den tempel Gods!
Hoe rijmt dit alles saam? Een gierigaard,
Die dertig zilv'ren sekhels voor lief neemt
Voor Jezus den Profet.

NAHOEM

Het kwam in 't klare.
Ten langen leste liet hij 't geld toch los
En reikte mij de hand, een eeltige, knobkige
En kromme hand. Ik vatte ze toch vast.
Toen sprak hij mij: 'Rabbi, die dertig sekhels,
Ja 'k weet, zijn onbeduidend, niets ja 'k weet het!' -
Ik luisterde gespannen. - 'Maar Rabbi Me'ir
Deed me een belofte zooveel sekhels waard
Als stofkes stuiven in den woestenijstroom,
Geheel een sterrenaantal zilveren sekhels.'

BAROECH

Wat is dit? en wat heeft hij hem beloofd?

NAHOEM

Dit vroeg ik ook. Maakt u gereed tot lachen,
Eerwaardige Rabbis... Nu dit dus was het:
Die schalk heeft Jezus' leerling opgevest
Dat hij een plaats in onze hooge rangen
Langs straten, aan den feestdich, in den tempel
Bekleeden zou, ja zelfs in 't Sanhedrin.

IDDO BEN ABIMELEK

Och! zoo wordt alles klaar.

NAHOEM

Rabbi Iddo,
Uw woord is als het zegel der gesprekken,
Het klinkt aan 't einde en sluit ze met gezag.

BAROECH

Maar is dit zoo? O wat vermaak'lijk!

PINCHAS

Heusch waar?

NAHOEM

Ja!

BAROECH

Heeft hij 't ingeslikt?

PINCHAS

Hij ziet voorzeker
Zich zelf reeds in zijn droom, in zijden kleeren,
De straten langs aan 't wandelen, begroet
Door iederen 'Rabbi Joedas isch Kerioth':
Zoo zingt zijn eigennaam in 't eigen oor,
En morgen. Ha! ha! ha!

IDDO

Een Galileër,
Die eerst door 't lokaas van wat goud zich trekken
En vangen liet, rabbis, bevreemde mij.
Een Galileër is geen vrek; 't geld kan die
Al te gemakkelijk winnen; 't kleeft niet aan.
Zijn naam maakte alles klaar: uit Kerioth!
Daar woont het armste boerenfolk van Juda,
Dat wroet en schraapt. Eer, roem, rabbi Pinchas,
En aanzien, rijke kleeren, neen! Een boer
Droomt heel zijn leven wat hij jong gedroomd heeft
En dat is geld.

(Pinchas wijst naar een rabbi die uit het Kedrondal naar boven komt.)

PINCHAS

Rabbi Tarphon.

TARPHON BEN KISCH

Rabbis,

Het uur is daar, het uur!...

IDDO

Het uur des Heeren.

TARPHON

Ginds...

(Stottert.)

IDDO

Adonaj gezegende, ik bedank u.

TARPHON

Geheel nabij zag ik Rabbi Me'ir

Met zijnen huurling, maar... ver... ginds in 't dal...

PINCHAS

Hoe nu, Rabbi Tarphon ben Kisch, die beeft?

BAROECH

Ja, waarlijk stottert hij...

PINCHAS

Daar beeft zijn tong!

En zie, hij klutterbeent.

TARPHON

Angst greep mij aan.

Riep hij niet Lazarus uit donkren dood?

Zijn graf gaapt in de rots van dezen berg

Aan de overzijde, een half uur af, wijd open...

BAROECH

En dan?

TARPHON

Wie leven schenkt bliksemt met dood;

Wordt hij van nacht ons geen Asrafiël?

BAROECH

De Nazarener!

NAHOEM

Galileesche grootheid
Zingt in Judea klein.

TARPHON

't Graf brak Hij open.
Zegt wat gij wilt, zijn almacht dringt in dood door.
Het Kedrondal, waarin ik spieden moest,
Leek me in zijn donkre klove een aaklig graf,
En nu gaat Hij er door, en nadert, nadert...
Ik hoorde u spreken en 't verbaasde mij
Hoe 't over Judas ging, dien nieteling,
En hoe de Groote met geen woord vernoemd werd.

BAROECH

De Groote!

TARPHON

'k Haat zijn grootheid juist als gij,
Doch groot is Hij en, dezen nacht, zal Hij
De groote speler zijn en of wij slagen
Zal Hij beslissen, Judas niet... Bezie hem...

(Judas is opgekomen met Me'ir.)

BAROECH

Het heilig Sanhedrin kan nimmer kant'len.
Wij staan op Jahwe; Jahwe's almacht draagt ons,
Gelijk de Sionberg den tempel draagt.

NAHOEM

Zijn macht klinkt, net als glas, aan de onze in stukken,
Wij zijn des Heeren diamant.

ME'IR

Rabbis,
Ginds komt de Nazarener.

IDDO

Adonaj
Gezegende!

PINCHAS
Hallelujah!

TARPHON
Ja, was maar
Die kreet na enkele oogenblikken de onze!

PINCHAS
Hallelujah! mij jaagt ge toch geen schrik in.

IDDO
Eerst rijst het licht der zon, dan daalt de warmte;
Kwam eerst voorzichtigheid, dan volgt ook jubel.

BAROECH

(tot Judas).

Hoe staat ge daar versuft? Wij zijn rabijnen;
Spreek toch tot ons.

JUDAS
Hij weet het.

BAROECH
Wie?

JUDAS
Rabbi...

BAROECH
Welk een rabbi?

JUDAS
De Mijne.

BAROECH
Staak dit, man,
Ons hoort die naam toe. Diefstal pleegt wie andren
Dan ons, Jehovah's wetgeleerden, zoo noemt.

TARPHON
Wat weet Hij?

JUDAS
Dat ik hem... U... binnen kort...
Nog dezen avond... overleev'ren wil.

NAHOEM

Hebt ge ons verraden?

ME'IR

Neen!

(Tot Judas.)

Wees niet zoo schuchter;
De hoogsteerwaarden prijzen hoog uw daad.
Zult gij het niet verhalen?

(Tot de rabbijnen.)

Mij deed hij 't!
De Nazarener vierde heden 't Paaschfeest
En onder 't feestmaal zeide Hij: 'Voorwaar
Ik zeg het u, een onder u verraadt mij.'

PINCHAS

(tot Judas).

En durft ge nu niet verder?

ME'IR

Toch! toch, zeker!

JUDAS

Nu kan ik niet meer anders.

ME'IR

Hoogsteerwaarden,
De Nazarener, moet gij weten, wees hem aan.
Hij vroeg: 'Rabbi, ben ik het?'; 'Ja' was 't antwoord.
Men kan beseffen dat zoo iets hem aangreep.

JUDAS

Dan ben ik weggegaan om nimmer meer
Terug te keeren.

NAHOEM

Uwe stem klinkt dof.
Berouw?

JUDAS

Neen 'k weet het niet; hij brak den droom
Mijns levens.

ME'IR

Wij herbouwen hem.

TARPHON

Rabbis,
Hij weet dat wij hier staan, dat, in die boomen,

De bende wacht met stokken en met zwaarden,
Die Hem wil vangen... en Hij komt! Hij komt toch!
Bedenkt... is dit geen allerstoutst trotseeren?

(De rabbis schokschouderen.)

Rabbis, zijt gij dan marm'ren zuilen?

IDDO

Ja,
De zuilen van Gods tempel.

TARPHON

Maar, rabbi
Iddo ben Abimelek, greep niet Samson
De zuilen vast en schudde er mee den tempel...

IDDO

Van Dagon, niet den tempel Gods...

TARPHON

(tot Judas).

Maar gij, zeg.
Gij moet Hem kennen... Valt hier niet iets vreeslijks,
Iets griezeligs voor, eer nog de tempelwacht
Werd afgelost?

JUDAS

'k Denk: neen.

TARPHON

Maar Lazarus...

PINCHAS

Wij noemen u nog eenmaal Meester Lazarus.
Uw geest waart om zijn graf als een hyena,
Niet af te weren.

TARPHON

Jong zijt gij, rabbi.

(Tot Judas.)

Waar put gij uw vertrouwen?

JUDAS

In zijn woord.
Te Jericho toen wij naar 't Paaschfeest kwamen,
Sprak Hij tot ons hoe in Jerusalem

Wat ooit geprofeteerd was, nu vervuld werd:
 Dat hij den overpriesters uitgeleverd,
 Door heidenen bespot, mishandeld en
 Bespogen worden zou en dat Hij door...

(Plotseling valt diepe stilte in, de rabbijnen kruipen dieper in den donkeren schuilhoek weg, Judas achter allen. Op den weg, in 't Kedrondal is de witte gestalte van Christus verschenen, zichtbaar ten halven lijve. Hij stapt langzaam, met gebogen hoofd, vooruit; achter Hem volgen in groepjes de Apostelen. Niet een woord wordt gesproken. Als allen verdwenen zijn treedt Me'ir levendig naar den achtergrond toe en spiedt hen achterna in het dal. De rabbijnen treden vooruit en op elkaar toe in een plechtstatigen groep.)

IDDO

Ons Paaschlam is in 't slachthuis toegekomen.

PINCHAS

Hallelujah!

NAHOEM

Mocht het zijn bloed wel kosten.

BAROECH

Ik heb het Paaschfeest in mijn huis verlaten;
 Maar zal het vieren zoo 'k het nooit nog deed!
 Mijn Paaschlam zal 'k doen blaten van de pijn,
 En 't klein geblaas zal voor het trotsch woord boeten
 - Het brande een rosse vlek in mijn geheugen:
 'Gij, witgekalkte graven, schoon van buiten.
 Van binnen vol van rotheid.'

NAHOEM

'k Was daar ook,
 En 't volk was met Hem mee en juichte toe.

IDDO

Dan was 't Zijn dag. Steeds komt er nacht na dag.

PINCHAS

Daar is die nacht en hij zal donker zijn.
 'O Adonaj gezegend' 'k droeg er zorg voor.

De duimen der soldaten vette ik in.
Wee Hem kan die rabouwentroep hem grijpen!

BAROECH

Kan die?...

TARPHON

Rabbi Tarphon ben Kisch, hoor ik een
Rabbi hier spreken? Ging hij door dit dal niet,
Daareven? Ligt zijn schuilplaats niet dicht bij,
Op eene boogscheut afstands? en gij jankt
Maar immer door: kan men hem krijgen, kan men...
Zijt ge een van zijne volgelingen dan?

TARPHON

Rabbi, gij hoont mij: 'k sta hier juist als gij
En wil wat gij wilt; 'k wil het zelfs zoo hevig
Dat ik moet vreezen... Want die man is machtig.

(Judas, die gestadig de groep omdwaalde, zocht er in plaats te nemen, maar teruggedreven werd door de onverschillige trotschheid der rabbijnen die roerloos bleven bij zijn naderen, en slechts met hoogmoedige koude blikken hem bejegenden, komt plots naderbij, neemt plaats nevens rabbi Baroech ben Ram.)

JUDAS

Ja, hoogsteerwaarden, zoo is 't, dit is echt.

BAROECH

Gij hebt de zijde van mijn kleed bevuild
Met zoo hier in te dringen. Hou uw mond,
Slechts wij, rabbijnen, spreken ongevraagd.

JUDAS

'k Moet spreken, 't groot gewicht dier onderneming...

BAROECH

Die torschen wij wel zelf.

JUDAS

Dit dwingt me, noopt me...
Rabbis, ik heb mijn woord te licht gegeven.

NAHOEM

Hoe?

JUDAS

'k Zag mijn daad in 't oog niet, maar nu wel...

NAHOEM

Wat hebt ge zoo voor nieuws ontdekt?

JUDAS

Rabbis,

Ik spreek u allen aan, 'k waag 't uiterste.

'k Werp mij in doodsgevaar. Ik moet den Meester

Te midden der Apostelen kussen. Denkt toch,

Zoohaast als zij me ontwaren.

NAHOEM

Alles onzin!

Aan 't hoofd van vijftig man gewapenden,

Zoo trekt gij op; kan men wel veiliger kussen?

JUDAS

Gij spot met mij, maar acht ge u veilig zelf?

Hier staan wij in den donkren, buiten stad,

Uit vreeze voor het volk, gij weet het wel...

En, als we Jezus binnen stad weer leiden,

Zal niet opnieuw het Hosiannah dondren

Gelijk verleden Sabbathdag? en dan?

IDDO

Steeds volgt het volk de machtigen: dit zijn wij.

Ketent een Keizer en hij heeft geen volk meer:

Benden zijn kudden, kudden volgen.

PINCHAS

Wijsheid!

BAROECH

Wie Hosiannah schreeuwt roept 't lichtst 'ter dood' ook.

IDDO

Waar! De akker, die voor tarwe vruchtbaar is,

Is 't ook voor onkruid en is 't meer.

PINCHAS

Wijs! Wijs!

JUDAS

Maar Hij! Ik sidder voor Hem zelf! Bedenkt,
 Rabbis, bedenkt toch welk een wondermacht
 Hij honderdmalen aan den dag lei... Alles,
 Wind en orkaan, de dood zelf week voor Hem,
 En ik, die alles zag, met 't eigenste oog
 Waarmede ik u bezie... rabbi Tarphon,
 Gij moet mij vatten, ja, gij weegt met wijsheid
 Dit roekeloos werk, dat wij ons onderwinden.
 't Is niet te wagen.

BAROECH

Wat beduidt dit alles?
 Denkt gij dat ons geheugen alzo kort is
 Als 't haar van een Romein? De Nazarener
 Heeft zelf voorspeld dat Hij in onze handen
 Zou vallen, dat zijn macht te kort zou schieten
 Als zij zich meten moet met de onze. Gij,
 Gij zelf verklaardet dit ons voor één stond nog.

JUDAS

Maar [gij]! Maar gij! Hoevelen zullen vallen
 Eer Hij zich overwinnen laat, hoe wreed
 Treft zijne wraak te voren; dit verzweeg Hij.

ME'IR

Bah! Toen wij Hem bijna gesteenigd hebben
 Ginds, in den tempel, toen Hij zich als ouder
 Dan Abraham maar uitgaf, wien werd zelfs
 Een haar gekrenkt? Waar hokte zijne macht?
 Hij kroop uit ons gezicht weg en ging schuilen
 Benauwd, uw Machtige. Gij waart er bij
 En weet het.

JUDAS

De Rabbi was onverstaanbaar
 Bij wijlen.

BAROECH

Noem Hem niet rabbi: ik zei 't u
 En 't werd u reeds verboden. Niets is hooger

Onder des hemels sterren dan die naam.
Waar wilt gij heen? Wilt gij 't niet meer volvoeren?

JUDAS
Toch! toch! maar... maar... rabbis, bedenkt toch...

BAROECH
Neen...

JUDAS
Denkt na en stelt u in mijn plaats: die man
Heeft jarenlang zoo vriendelijk mij bejegend,
Op 't laatste meer en meer...

ME'IR
Niet zonder reden!

JUDAS
Hij stelde mij als geldbezorger aan,
Schonk volle trouw; mij, mij werd 't geld betrouwd.

IDDO
Die keus doet euvel van zijn wijsheid denken.

JUDAS
Hoe? Weet de Wijze man?... Rabbis, denkt na
Hoe moet ik voor dien Man verschijnen? Durf ik?
Zal 'k niet verzinken in den grond van schaamte?
Hij was me minzaam vriendelijk.

BAROECH
Reeds gehoord.

NAHOEM
Geef ons uw dertig sekhels weer. Voortaan
Kan 't zaakje zonder u wel rollen; dicht bij
Is toch de hof: het vangen kan niet missen.

JUDAS
Rabbis, neen, neen, ik weiger niet te doen
Wat ik beloofde; i k bracht u hier, en door mij
Staat ge op zoo'n gunstige plaats dat waarlijk
't Mislukken niet meer moog'lijk is... door mij,
Ik voerde u hierheen, 'k bracht er mijn Rabbi...

Den Nazarener. Zeker ging Hij heden
 In den avond naar Bethania, had ik
 Hem niet gesproken, overhaald. Ja alles
 Dankt gij mij; ik, wat dank ik u, rabbis?
 Die dertig sekhels! 't Is een spotloon, 't kan niet,
 't Is honderdduizendmaal te weinig, meer nog...
 Gij weet toch wie de Meester is, hoe groot,
 Hoe machtig, hoe bemind door 't volk, en hoe
 De scharen meester.

BAROECH

Is 't genoeg? Zijn lof
 Smaakt als de zure latuwe bij 't Paaschlam.

JUDAS

Neen, daarvoor kan ik, zal ik 't niet volbrengen.
 Geeft mij tienduizend sekhels en 'k vertrek
 Terstond en over enkele oogenblikken
 Is hij gekoord, geleverd in uw handen.

IDDO

Uw [vr]ees is weg, uw dankbaarheid, uw schaamte;
 Noch volk, noch Hem, noch zijne wondermacht,
 Noch zijne Apostelen, niets meer vreest ge dus
 Zoo we u tienduizend zilvren sekhels geven?

JUDAS

Geeft gij er mij tienduizend? Grijeze, wijze,
 Eerwaardigste rabbi, vast hoogepriester
 Van 't eerst navolgend jaar.

IDDO

Voltrek uw werk.
 Daar naadren de soldaten, ga hen voor...

JUDAS

Geef nu de sekhels: nu of latertijd
 Is toch om 't even; word ik Sanhedriet
 Dan krijg ik toch het goud des tempels.

BAROECH

Voort!

JUDAS

En daarna, krijg ik tienduizend sekhels?

(Pinchas eerst, al de andere rabbijnen achterna, die onder deze laatste regels slechts met veel moeite hun lachlust neergedrukt hadden, barsten in een schaterlach uit.)

BAROECH

En 't Sanhedrietenkleed is 't niet meer waard?

JUDAS

(barst los).

Verraders! Brekers van beloften, graven
Van buiten witgekalkt. O mijn Rabbi,
Rabbi, rabbi, ik zeg het honderd keeren,
Want honderd keeren was Hij U, rabbis, waard,
Hij kende u op een draad.

BAROECH

Hou uwen mond.

JUDAS

Ik ook ken u...

(schor schreeuwend)

te laat! Ik zag het seffens
Uw trotsch bejeeg'nen aan dat uw Me'ir
Een leugenboô van valschaards was geweest.
'k Trad in uw kring en voelde kelderlucht.
Geen hoop hier: 't is te kil, zoo sprak mijn hart.
Maar 'k heb mijn recht, mijn recht, grafkelders, recht
Op sekhels niet, maar op talenten, ja
Op honderd, duizenden talenten recht!
En recht, grafkelders, houdt men ook in 't graf...
'k Heb dan getracht een stukske van mijn recht
Te ontfuts'len aan uw greep, gekalkte graven.
Wijs was mijn Meester, heerlijk was die naam;
Uit graven valt er niets te krijgen. Vloek!
Gij sluit gelijk de dood!

(Lachen en grimmen.)

Had Hij 't gewild
Nog heden avond Messias te zijn,
Met welke lust had ik, met ijs'ren hiel,
Ik, Judas, u geplet, uw goud geroofd,
U arm gemaakt, uw trotsche kleeren u
Van 't lijf gescheurd, u naakt voor mij gezweept...
Naar de spelonken der Melaatschen, waar ge

Een kleed van rotheid hadt in ruil gekregen.

BAROECH

(tot den hoofdman van de tempelwacht.)

Grijp! Grijp hem!

JUDAS

'k Ben ten uiterste opgejaagd
 Gelijk een dier, en bijt!... De donder
 Des hemels over u en Jahweh's bliksem
 Klieve uw ziel dat al haar zwartheid uitstroom!
 Had Jezus toch gewild, dan laagst gij nu,
 Deze avond op mijn doortocht langs den Kedron,
 Geknield met 't hoofd de steenen aan te stooten,
 Den ouden mond aan 't kwijlen van het roepen:
 'Hosannah voor den zoon van David!' Had Hij maar...
 Maar 's Heeren donder ook op Hem! nooit wilde Hij.

(Rabbi Baroech is waggelend van woede bij Judas gekomen en wil hem vastgrijpen. Rabbi Pinchas en andere ook.)

NAHOEM

Bevuilt uw handen niet.

IDDO

Hij heeft zich zelf,
 Bij dieren vergeleken, niet verkeerd.
 Ik dacht dat ik een jakhals hoorde keffen;
 Die keffen op een mijlpaal afstand, zwijgen
 Bij 't minste naadren.

BAROECH

(tot den hoofdman).

Voort! met hem vooraan!
 Arm zal hij worden. In zijn zak geen duit,
 Geen zak meer in zijn kleed; geen kleed om 't lijf,
 Geen draad; geen kruimel in zijn maag, geen vleesch
 Om 't dor gebeente, een vischgraat, eene kalkrots,
 En uitgedorschen stroohalm, heel zijn leven!
 En sterft hij... dan wil zelfs de dood zoo'n prooi niet.
 Steeds magerder en leelijker en dorrer
 Wordt gij in jaar en maand en week en dag;
 De honger wordt uw beeldhouwer, die nooit staakt
 U af te kappen.

(De oude rabbi zijgt vermoeid neer en zet zich Judas aan te grimmen al hijgend van uitgeputheid. Judas staat rillend, hij valt op de knieën.)

JUDAS

Dat niet, o rabbis!
 Ik heb te ver gesproken, 'k raasde, 'k wist niet
 Wat ik u zei, o hoogsteerwaardige.
 'k Heb recht op minstens zooveel sekhels, recht!
 En 'k heb u zwaar beleedigd in mijn woede,
 Omdat mijn recht vertrapt werd. Geeft genade!
 Vergeeft! maar recht heb ik. Tienduizend sekhels
 Bij Jahweh's glorie, bij het goud des tempels,
 Bij Jezus, macht! tien duizend zijn te weinig...
 En armoe! Neen! neen! gij zijt schattig rijk,
 Gij put in 's tempels kelders goud en zilver
 Als in uw eigen tessen! Wat toch zal
 't U kosten? Nooit zult gij 't gevoelen, nooit,
 Zoo gij me er enkel tienmaal duizend geeft,
 Nog minder dan 't de berg gevoelt wanneer
 Een zandetje van zijne kruin in 't dal woei!...

(Me'ir heeft intusschen gefluisterd met andere en het soldatenhoofd.)

ME'IR

Ga voort nu, Judas.

HOOFDMAN

(tot zijn mannen.)

't Schoeisel af! gezwegen!

(Een groote bende soldaten komt van tusschen de boomen neergedaald en stelt zich op weg te weeg...)

(Tot Judas.)

Welaan geleid ons. 't Afgesproken teeken
 Blijft vast: een kus.

(Commandeert.)

Op! uitgerukt!

(De soldaten dwarsen het tooneel en dalen in het Kedrondal...)

JUDAS

(aarzelt.)

Maar!

ME'IR
Ga getroost!

JUDAS

Mag ik dan wederkeeren?
En zal...

ME'IR

Ga voort, ik zorg voor alles.

JUDAS

Maar
De som die moet beloofd, gezworen worden,
Een eed van de rabbis!

BAROECH

Voort! Vrees hun woede!
Na Jezus blijven wij! voor heel uw leven.

(De hoofdman heeft Judas meegetroond. Allen verdwijnen. Me'ir gaat op zijn loerpost staan om ze achterna te kijken. De ouden blijven. Een pauze stilte.)

TARPHON

't Olijfbosch fluistert somber in den nacht.
De boomen rillen, zelfs die reus hier boven.

BAROECH

Net een rabbijn die rilt. 'K versta het beeld.

NAHOEM

Wat bleeft ge niet te huis, Rabbi Tarphon?
Gij past niet in den nacht. De nacht verschuwt u.
Dit is niet mannelijk meer.

TARPHON

Maar luistert! Ziet...

IDDO

De boomen ruischen boven liefde en moord
Al even lieflijk, al even somber.
Wat is die Jezus toch voor een olijfbom?
Maar wat het oog ziet, 't oor hoort buiten ons,
Dat is men zelf daar binnen. Gij ziet beven,
Hoort donker fluisteren in de boomen... ik,
Ik zie den rotberg, die den tempel schraagt.

BAROECH

Ik zie de marm'ren zuilenrijen lopen
 Om 't hoog terras, een witte schittering
 Hoog boven 't donker van het diepe dal.

NAHOEM

Ik zie...

TARPHON

Opsnijderijen! Eén alleen
 Zegt hier de waarheid, die gij allen voelt.
 Bleeft gij hier staan en liet de bende alleen
 Vertrekken, louter waardigheid was 't niet,
 Maar evenveel de vreeze, die 't u ingaf;
 Uw hart spreekt mee als I k zeg: hoor! hoe stil,
 Hoe diepstil!... en zij is geen leugenkleur
 Die bleekheid die tot lijkenaankeuzichten
 Uw wezen schilderde! Weest niet beschaamd:
 Vrees is verstandig voor wat vreeslijk is.

BAROECH

Ja hoor! hoe stil! Zij kwamen toch reeds aan?

NAHOEM

Zou Judas wel?...

PINCHAS

Zou Jezus...

ME'IR

Zie de fakkels
 Omhoog gestoken flakkren boven 't hoofd.
 Zij zijn er... Hoor!...

TARPHON

Niets? Dus geen tegenstand
 Of allen dood!

(Men hoort groot geroep in de verte, 't komt gestadig nader.)

ME'IR

Zij hebben Hem! Hoor!... Hoor!
 Triomf!

PINCHAS
Hallelujah!

BAROECH
Hallelujah!

IDDO
Dank, Adonaj gezegend!

ME'IR
'k Houd het hier
Niet langer uit. Daar moet ik bij.

(Afs.)

PINCHAS
Ik ook.

(Afs.)

BAROECH
En wij? bij al dat grauw?

TARPHON
Daar komen ze al.

(Afs.)

(De bende soldaten trekt in wilde vreugde door het Kedrondal. De rabbis staan op den dalrand: zij worden door de troep toegeju[bel]t die stilhoudt een poos.)

BENDE
Heil, heil aan de rabbis! Lof! Eere en heil!

BAROECH
Is Hij gegrepen?

BENDE
Ja.

BAROECH
En goed geveterd?

BENDE
Ja.

BAROECH
Goud zal reeg'nen op u allen, reeg'nen!

BENDE
Heil! Heil! Rabbi! Baroech! heil in alle eeuwen

Der eeuwen! - Hosiannah! Hosiannah!

(De troep gaat voorbij, Chrsitus in 't midden; Judas heeft zich van allen afgezonderd, is sluipsgewijs tusschen de boomen opgekomen en blijft er staan. Men hoort slagen, stompen, een verward geschreeuw.)

BENDE

Val! Koning! - Weg met den Profeet! - In 't graf.
Van Lazarus! - Slaat! - Stompen - Stooten! - Vuisten!
Bespuwt Hem - Op zijn haar! De Koningzalving.

(Bij dit woord dat dat duidelijker uit het geroezemoes opklinkt klapt Baroech in zijn handen.)

NAHOEM

Ik moet er ook bij. Is dit niet bedwelmend?
't Volk overtreft de stoutste droomen. Zie!
Als eene zandhoos snort het stormsgewijs
Voorbij en rukt mij, rukt mij onweerstaanbaar
Mee... Komt.

(Af... in 't dal.)

BAROECH

'k Voel jeugd; ons Paaschfeest is 't, Iddo!...
Wij zeiden 't: dit is 't onze: daar 't lam, ginds
De tempel. Tempel Gods, o tempel Gods!
'k Ga op naar 't altaar dat mijn jeugd verblijdt,
Mijn tachtigjarige jeugd. 'k Ben jong, Rabbi:
Zie naar mijn stap.

(Hij stapt, met een afstootelijke dansbeweging, in gemaakten lichten stap de helling af; Iddo volgt hem plechtig.)

IDDO

Gevat is 't volk. 't Voelt scherp.
't Slaat raak. Op 't haar hem spuwen... Koningszalving.
't Was prachtig raak. Wie fel voelt wordt spitsvondig.

(Af.)

(Judas alleen gebleven, daalt enkele stappen tot den dalrand.)

JUDAS

Neen! 't kan niet... neen! geen tweemaal: 'Met een kus
Verraadt ge mij!' Met eenen kus, zoo zei Hij.
Had Hij me 'duivel' uitgescholden nog,
Als op den kroningsdag, maar 'vriend' ... Ik blijf hier,

Ik wil 't geen tweemaal hooren,

(half gefluisterd)

nu vooral

Dat ze op Hem spuwen, slaan...

Hij kijkt nog eens scherp den troep achterna, die zich verwijdert door het dal.)

Rabbi Me'ir

Die slaat! Rabbi Baroech die spuwt! Ik vloek

Die trotschen, die verdoemd hoovaardigen!

Is woede wijn dan, dat ze er wild van werden?

Maar Hij? Hij die den storrem stilde? Hij,

Waarom verdraagt Hij dat? Gekroond te worden

Dat wou Hij niet, bespuwd, dat wil Hij wel:

Geheim van Jezus! Waartoe dient dit alles?

Voor wat? voor wien? Voor niets? Wat wil Hij toch?

(Feller geroep uit de verte; Judas tuurt in de verte.)

Wat nu? Gevallen onder 't stampen, IJslijk!

Dat is te wreed!... Dat wilde ik niet... 'k Neem daarvan

Geen schuld op mij... Te wreed!...

(Plotseling gaan er geweldige stuipen over zijn lichaam; Judas richt zich op en met heftige gebaren schreeuwt hij):

Schuld op Hem zelf!

Hij moest maar willen, ja, Hij moest maar willen.

Hij kon, Hij moest maar... mij gelukkig maken,

Gelukkig zonder eind. Daar ligt de tempel

Gelijk de kloek op kuikens, zoo op kelders

Vol goud, vol baarljk goud... en zoo, zoo juist, zoo

Lag onder Hem de wereld met zijn schatten,

Met al zijn schatten, had Hij slechts gewild.

(Gillend roept hij de troep achterna.)

Slaat! Pijnigt hem! Ontkleedt Hem naakt en geeselt

Zijn leden al ten bloede! Kroont met stekels Hem

Die zulke kroon, die zulke macht, die 't goud,

Al 't goud der wereld heeft verschopt, en mij

Veel meer gebroken heeft dan Hij 't kan worden,

Die zulken droom deed stijgen en hem brak,

Moedwillig brak.

(Johannes is tot bij hem gekomen en raakt hem achterwaarts aan in de donkerte).

JOHANNES

Kan men het zien nog, daar?

JUDAS
Johannes!

JOHANNES
Judas!

(Bij dezen uitroep van pijnlijke verrassing, is Petrus als een roofdier van tusschen de boomen gesprongen en recht op Judas' strot terecht gekomen, dien hij toewringt.)

PETRUS
Dit is de keel die zei: 'Rabbi, ik groet u.'
Dit zijn de lippen, die... foei!

JOHANNES

(komt tusschen).

Petrus neen.
Vergeet gij alles wat de Meester zei?
Hij zei: 'Steek 't zwaard weer op'. Tot u was 't, Petrus,
En...

PETRUS
Worge uw woord hem dan. Ik kan niet spreken,
Moest ik hem spreken, 'k zou hem moeten slaan
Na elk woord. Spreek, maar geesel met uw tong.

JOHANNES
Och, Judas, wat hebt gij Hem aangedaan!
Gij ziet mij aan?... Ja, 'k zal niet toornig spreken;
Ik hoor des Meesters laatste woord tot u,
Zijn les voor mij: 'Vriend, waartoe kwaamt gij hier?'
Zoo zei Hij: 'Vriend' en 'Judas' balsemzoet...
Hoe kondet gij nog doen dan wat ge deedt?

JUDAS
Dan was 't gedaan, het was het heel door... door...

PETRUS
Uw kus, uw kus, den kus van uwe lippen.
Durf maar te zeggen wat ge durfde doen...
Uw kus, uw kus, den kus van uwe lippen.
Zoo deed het Delilah met Samson eens;
Maar zij... zij was een vrouw. Gij zijt een man
En koost een kus om uw verraad te plegen.

Dit is het fijnste, niemand zal 't u afdoen,
 Vorst der verraders! Ik ben blij dat gij
 Geen Galileër zijt en ook geen visscher.
 Ik liet het visschen varen waart gij visscher.
 Ja, bij den tempel Gods! mijn netten scheurde ik.

JOHANNES

Spreek niet zoo hard hem aan.

PETRUS

Gelijk ik spreek,
 Zoo spreken ze allen. 'k Hoorde een der soldaten
 Die met zijn toorts en knuppel bij hem stond;
 'Die jakhals!' morde hij; ik hoorde 't duidelijk.
 Hij was 't, die zijne toorts het dichtst bij 't aanzicht
 Gehouden heeft, opdat de kus gezien werd.
 Het rosse licht viel op uw rosse haren
 En baard, zoodat des Meesters aanzicht heel
 Met rossen laai omvlamd scheen en verschroeid.
 Ik trok mijn zwaard... doch 'k ga, 'k voel me beklemd,
 'k Voel stiklucht bij dees' worgslang... 'k schud het stof af

(Hij schudt het stof van zijn voeten en veegt ze af.)

JOHANNES

Een woord nog!... Petrus gij, gij zoudt niet spreken!

PETRUS

Wie wan ook zwijgen? 't Schreeuwt ten hemel op
 Wat deze nacht hier zag... en één van de onzen!
 Een van de twaalf! en met een kus!

(Tot Judas.)

Ha! dwaze,
 Gij hooptet vriendschap van die wetgeleerden?
 Onthoud mijn woord: misprijzen en verachting,
 Walg en verfoeiing zijn voortaan uw aandeel,
 Van allen, ook van hen. Zei die soldaat niet:
 'Die jakhals!' Zie, en dit is welgedaan!
 't Is wel! Hoe meer ge er krijgt, gij, kusmisbruiker,
 Hoe meer zich Petrus zal verheugen. Voort,
 Johannes. Nauw nog hoorbaar schreeuwt de bende.

(Tot Judas.)

Ik wil en zal den Meester volgen, waar mij

Dit volgen ook mocht voeren, trouw Hem zijn,
Hem troosten, ja, ik Petrus over Judas!

JOHANNES

Och! Waar zal 't onzen Meester voeren alles
Wat hier gebeurd is, waar? Gij moet het weten.
Wat voeren zij in 't schild met Hem? Toch nooit...
Schokschoudren! Hoe gij gaaft Hem in hun handen
En wist niet of die handen Hem niet moorden?
Gij schudt het hoofd... Dus alles wat ze willen,
Al wat hun haat hun ingeeft: pijniging,
Bespotting, slagen, stompen, wonden, dood!
Dus geen beperking, alles naamt gij aan?...
Petrus, hij zwijgt...

PETRUS

Was maar mijn meer nabij,
Zijn water deed hem eeuwig zwijgen.

JUDAS

Ik weet niet.
Wat zij er mede doen. Dit is hun zaak.

JOHANNES

Hun zaak! Dus de uwe niet? Niet de uwe? Caïn!...
En al Zijn goedheid, Zijne liefdegaven,
Zijn minzaam woord, Zijn vaderzorg, Zijn glimlach,
Zijn wijze raad, Zijn leeraarschap. Zijn vriendschap,
Zijn innig lang verkeer met ons... vergeten!
Dit 's al vergeten? meer dan vaderzorg,
Dan moedergoedheid, al?...

JUDAS

(mort).

Wie goed is geeft.

JOHANNES

Ik heb verstaan wat gij daar mort!... Maar geven,
Gaf Hij niet alles?

JUDAS

(barst los).

Alles, kon Hij,
Hij kon alleen ons alles geven, Hij!

Want alles had Hij in zijn macht, - en zoo
 Is wat Hij gaf zoo 't aangezicht tot aanzicht
 Gezet wordt met wat Hij behield, niets, niets,
 Het allernietste niet!

JOHANNES

En wat gij stalt?

JUDAS

Is, bij mijn droom, dien Hij gebroken heeft,
 Niets... Ginds, dat hoopje goud op verre rotsen?
 Ik gooi het weg in 't meer, ik schop het neer,
 Ik spuw er op, ik spot ermee: wat is 't mij,
 Nu ik voor goed mijn Messiasverwachting,
 Mijn gouden droom van Hem, begraven moet?
 Men herbegint zoo'n droom geen tweede maal;
 Twee zonnen zijn er niet. Ik ben gekloven
 En nacht stroomt door de klove in. O, dat Jezus
 Zoo vrees'lijk wreed mijn hart bedrogen heeft!...

JOHANNES

Uw drift. Hij spiegelde u dien droom nooit voor.
 'De vossen hebben holen, maar de Zoon
 Des Menschen heeft geen steen om...'

JUDAS

En zoo voort;
 Dit hoorde ik maar ik hoorde... ik zag... ook anders.

JOHANNES

Wie rood verwacht, ziet rood, wie goud, goud en...

JUDAS

Maar gij? Uw moeder vroeg de rechter plaats...
 Ja, gij, hebt gij dit einde wel voorzien
 Dat Hij zou sterven eer het Rijk gesticht was?
 Waarom sterft Hij? Wat strijdt Hij niet? 'Ten oorlog!':
 Roept Hij dien kreet ginds, te einden 't Kedrondal
 Dan vlieg ik, eerst van al, ook voor u, Petrus.

PETRUS

Spreek mij niet aan. 'k Begin eerst nu te vatten.

JUDAS

Maar dit zal Hij niet roepen; neen, Hij wil niet.
Hij wil slechts sterven. Wie begrijpt daar iets van?
Verklaar zijn lijden mij.

JOHANNES

Na zijnen dood.
Het einde maakt den weg klaar, dood het leven.
Wij zien dit nu! Zij die 't gelooven later
Die zullen 't klaar begrijpen.

(Judas schokschoudert.)

Doch 'k bemin
En liefde geeft ons klaarheid nog voor 't einde!...
Nooit hadt ge liefde - 'k zei 't u op de rots ginds -
En wie niet minnen kan, kan niet gelooven.

(Petrus stampvoet.)

Ja Petrus, gaan we... Kon de Meester zelf
Geen liefde in dezen goud- en zilverklomp

(Petrus gaat.)

Verwekken, hoe dan wij?... Gij gaaft u, Judas,
Aan goud en zilver, aan den Meester nooit.
Niets is zoo koud als goud, dus niets zoo dood.
Gij hebt den dood bemind... Ik volg u, Petrus

(Af.)

JUDAS

Steeds liefde, liefde, 'k heb een walg aan 't woord;
Liefde voor niets, liefde gansch naakt, en ik!
Ik had geen hart genoeg om Hem te vatten...
Had ik geen hart genoeg, nu mij om 't even.
Klaar wordt het toch dat meer hart niet meer winst
Bezorgd zou hebben... 'k Hebbe hart te kort dan.
Ik heb mijn hart niet noodig om te tellen!...

(Plots verandert zijn harde houding, waarmee hij Johannes' woorden trotseert. Bij dit laatste woord wordt de martelaar der gierigheid opnieuw gefolterd.)

Maar geld dat hadde ik noodig om te tellen.
't Steekt hier, al!... in mijn tesh. Mijn arme sekhels;
Verschrikkelijk: dertig!... dertig sekhels juist!
Mijn heele grootsche Messias' verwachting

Loopt uit op dertig zilvren sekhels!

(Hij rilt.)

Nacht is 't
 En koud hier, onder deze boomen: koud!
 En 't hart wordt koud als 't sterft. 'k Heb wreed misrekend.
 En toch mijn hoofd was helder, allerhelderst;
 Het hoofd is schrikkelijk helder zonder liefde!
 Weer mis: 'k had liefde. Was 't voor Jezus? Soms.
 Doch, met of zonder liefde, 'k liep een armen,
 Die zelf van giften leefde, achterna.
 En voor Hem heb ik vrouw en huis en akker
 Verlaten en verloren, drie jaar winst,
 En Magdalena's geld en 't goud des tempels...
 O die rabbijnen, ja die haat ik perkloos,
 En 'k heb toch hart genoeg om die te haten!
 Ik zal - och niets... och, Judas doet weer niets...
 Hij staat hier in den killen nacht te rillen
 Verfoeid, misprezen en verschopt door allen.
 En de rabbijnen viere op dit uur
 Hun woede op Jezus bot, vertrappen Hem,
 Genieten vreugde en eer en roem als vorsten.
 Hun geld en rijkdom blijft de hunne aldoor,
 Want de Eénge, die hun evenknie kan zijn,
 Dien greepen ze vannacht,... voor dertig sekhels!
 Vloek! Vloek! in naam van 't goud des tempels. Vloek!
 Op uwe jaren leven, op uw lichaam,
 Rabbis, op uwe kinderen en vrouwen,
 Vernietigende vloek op al dat goud!...

(Zwijgt hijgend)

De wind hijgt ook. Is hij ook moe daarboven?
 Hij waait... koud... en 't is alles wat ik heb:
 Wat wind; hij! de eenige maat die met mij spreekt?
 Wat grinniken Baroech, Me'ir, Nahoem,
 Indien ze mij hier zagen, mij hier hoorden.
 Op elken vloek antwoordde een schaterlach!
 Ook dat kwijt! mij op hen te kunnen wreken.
 Al kwijt voor dertig zilvren sekhels! Vloek!
 En Jezus, goed, schoon, edel maakte ik, ik,
 Tot eenen speelbal van hun, hunnen hoogmoed!
 Zij zullen er in vetten, hunne jeugd

Als de adelaars vernieuwen; wis Baroech
 Wordt honderdjarig, door deez' spijs van spot
 Met mijnen Meester, en met mij. Ik draag hem
 Op zak, hun spot: die sekhels... 'k zal ze... Kedron,
 'k Ging ze in u werpen. 'k Ben als gij, die keien,
 Geen water in uw barre bedding draagt...
 Gij krijgt er in het regentij, ik nooit...
 Mijn bronnen al zijn droog, de hemel toe...
 Die dertig sekhels zijn geen bron, nadat ik
 't Goud van den Messias zag flonkren door
 Mijn droomen jaren lang. Mijn ziel dijde uit,
 Zwol aan als 't firmament om 't zonnegoud
 Te omvatten, mijne ziel kan verder niet
 't Klein beursje worden voor die dertig sekhels,
 Die dertig en van die gehennarabbis;

(Rilt en schouwt naar den olijfboom op.)

Neen, met die dertig sekhels leeft mijn ziel niet.
 Gij, zwarte boomen, die me alleen nog toespreekt,
 Gij moogt het hooren, daarmee leeft mijn ziel niet.

(Hij luistert lang naar hun geruisch...)

Wat fluistert gij? Johannes' woord: 'Gij mint
 Den dood!'... En wat zou Judas anders minnen!
 Maar 'k wil zien wat Hem die vervloekten aandoen...
 Kon Hij ze toch verplettren! Gaf Hij hun den klop!

Vijfde bedrijf

Gabathaplein, voor 't paleis van Pontius Pilatus, tusschen hooge gebouwen en tuinmuren ingesloten. De achtergrond zeer diep; 't plein zichtbaar dwarsdoor de zuilengalerij op 't voorplan, zoodat een diep perspectief, en de illusie van een zeer groote menigte mogelijk zij. Ook langs de rechterzij en naast de heele achtergrond loopt de zuilenrij van 't paleis en zijn vleugels. Voor de trappen van 't peristeron en er tusschen woelt een dichte menigte: mannen en vrouwen uit het volk, legioenarissen, priesters, wetgeleerden... hevig aan 't spreken. Judas staat boven op het peristeron tusschen de zuilen met een paar mannen, alles te overschouwen; heel de eerste helft van het tooneel is zijn gelaat tusschen het hoofddoek nauwelijks zichtbaar.

JUDAS

Maar dit is schrikkelijk. Is 't waar?

1^e MAN

Ik was er.

2^e MAN

Ik ook.

1^e MAN

Ik zag het met mijne oogen zelf:

Zijn rug is als een kreeft, zoo rood.

2^e MAN

Zijn armen

Zijn rood als de armen van de purperversers.

1^e MAN

En rond zijn leden loopt er als een sluier

Van Tyrisch schelpenpurper... Gij moet weten

Hij stond gebogen boven de kolom,
't Bloed stroomde van den rug neer langs de lenden;
Hoe Hij nog recht kon staan is heusch een wonder,

2e MAN

Zij hebben al zijn bloed uit 't lijf geslagen.

1e MAN

Zijn vleesch is leliewit.

2e MAN

Geen wonder ook;
De scorpioenen hebben ze gebruikt.

JUDAS

Zoo sterft Hij?

2e MAN

Niet één kon 't overleven.

JUDAS

Doch Hij staat nog?

1e MAN

Hoe Hij het kan is grifweg onverstaanbaar.

JUDAS

Waar is Hij?

2e MAN

Ginder binnen de kazerne.

JUDAS

Hoe?

2e MAN

Meegesleurd door die kohortekinkels.

JUDAS

O Adonaj! Wat willen die van Hem?

2e MAN

Dit gaf een jammerlijk gezicht: die bende
Zoo wild aan 't lachen rond dien armen man,
Gebonden aan de polsen, naakt bijna,

Bleek als een marmarsteen, met wonden vlekken
In 't vleesch, zoo leelijk!

JUDAS

Schooner was geen mensch!
De Meester, zeg dat niet: zie! Op hun voetstuk
Pilatus' marmargoden, neem den schoonsten
En doe hem leven: zoo was Jezus.

2^e MAN

Ga nu
En zie Hem. Hij zal niet verkennelijk zijn.

JUDAS

Maar dit is onrecht! Zoo was niet 't beding:
Zij mochten Hem wel richten, maar zoo stuk slaan
Is onrecht... al voor dertig zilvren sekhels.

1^e MAN TOT 2^e MAN

Hij rilt als een olijftak.

2^e MAN

Is hij maanziek?

JUDAS

Olijftak? Maanlicht? Weet ge iets van de olijftak?
Ik zei het niemand.

1^e MAN TOT 2^e MAN

Ja, hij raaskalt.
Het Paaschfeest heeft hij in een kroeg gevierd.

2^e MAN

En zuivren wijn gedronken.

JUDAS

Niet een druppel
Ging over mijne lippen sedert gister.
'k Weet wat ik zeg, maar niemand zei ik nog
Hoe 'k dien olijftak in het maanlicht steeds zie.

1^e MAN

Daar hebben wij het weer. Kom, Ibrabim.

(De twee mannen dalen de drie, vier treden af en vermengen zich onder de menigte; Judas blijft alleen op het peristeron staan.)

JUDAS

Zij kijken allen naar mij op, en zeggen
Wis: daar is hij die Hem verraden heeft.

(Groep mannen en vrouwen het naast bij den voorgrond.)

MAN TOT VROUW

Maar gij, liet gij uwe oogen niet genezen
Door dien profeet?

VROUW

Neen... Ja... Ik vroeg het niet:
Hij deed het zelf, van zelf.

1^e MAN

Gebruik ze maar;
Aldra komt Hij te voorschijn.

2^e MAN

Al dat vrouwvolk
Dat achterna Hem liep met stralende oogen,
't Zal ze openscharrelen aldra. Ha! Ha!
Om ze af te keeren peperdicht gesloten
Van zijn profeet.

2^e VROUW

Weet ge iets bijzonders?

MAN

Ja.
Ze hebben Hem eens recht zijn deel gegeven.
Zij sloegen Hem lam, kreupel en melaatsch.

JUDAS

(schreeuwt als een havik.)

Gij zelf zijt een Melaatsche, een van de tien
Genezen dicht bij Jericho door Hem.
'k Herken u goed.

1^e VROUW

Hij vlucht, 't is waar.

2^e VROUW

Er achter!

Dit wrijf ik in zijn tanden; mij verweet hij
't Genezen van mijn oog en heel zijn lijf
Werd hem genezen. Voort! of hij ontsnapt me!..

STEMMEN

Soldaten op de trap! - De landvoogd komt!

(Heel de menigte schouwt, gekeerd naar den achtergrond, met spanning naar de deur van 't paleis.)

JUDAS

(gromt).

Genezen door den Meester van zijn rotheid,
En, levend rot als Lazarus in 't graf,
Nu frisch en schoon... en hij verlustigt zich
In 's Meesters paars geslagen vleesch. Te veel!
Te afschuwelijk! Zou het waar zijn? Kan het
Dat Jezus zoo werd?... Woeling onder 't volk...
Daar schouwen enkele om. Wat willen zij?
Herkennen zij mij?

TWEE MANNEN

Mag men staan daarboven!

(Judas mompelt iets onverstaanbaars.)

MAN

Men ziet slechts uwen neus nog tusschen 't hoofddoek;
Is uw gezicht melaatsch dan? - Antwoord klaar!
Wat hebt ge daar geneuzeld!

JUDAS

Niemand heeft het
Verboden!

MAN

Wat?

JUDAS

Van hier te staan.

MAN

Oh! goed zoo!

(Onmiddellijk klimmen velen op. Het peristeron staat vol volk dat steeds meer gespannen uitziet; men hoort er onder de samenspraak.)

VOLK

Men zal Hem straks weer aan het volk vertoonen. -
 Men zegt dat de soldaten iets verzonnen,
 Iets aardigs, iets om mee te lachen, hoor! -
 Hij heeft het niet gestolen. Zulk een hoogmoed! -
 Wat dan? - Iets fijns! - Een spotvermomming. - Zoo.
 De zoon eens timmermans die wetgeleerde
 En leeraar speelt. Dat leert de timmermans
 Voortaan bij hunne schaaftank stil te blijven. -
 't Was priesterwerk! - Stil! Sst! Hoort gij het niet? -
 Gij tatert heel alleen nog, - Ja, 't volk zwijgt.

(Gefluisterd.)

Wat is er? - Zie de priesters loopen rond.

't Zal aangaan. -

(Stilte. - Driftige stemmen kletteren in de verte.)

Zie Rabbi Me'ir komt nader

In hoogsten feestdooi door het volk gedrongen...

ME'IR

Ruimt mij een plaatsje in daar! 'k Wil tot u spreken.

(Ze schuiven uiteen of dalen naar beneden. Me'ir klimt op en komt nevens Judas te staan. Als hij de hand uitsteekt om te beginnen, grijpt Judas de hand vast en gromt hem in 't oor.)

JUDAS

Eer dat ge spreekt en 't volk beliegt, schouw om,
 Bezie mij, dien gij valsch bedroogt, verriedt.

ME'IR

Wat deedt gij met uw Meester?

JUDAS

Ik vervloek u.
 Ik wensch u alle vloeken toe. Mocht ge eenmaal
 Op gansch uw lijf gegeeseld aan het volk
 Ten toon gesteld staan, naakt, opdat het u

Bespuwe, en mocht er een u overleev'ren
 Voor tien, voor drie, één zilvren sekhel, ja.
 Nog is 't te veel.

ME'IR

O prettig! prettig. 'k Wenschte
 Geen enklen liever hier te zien. Hoor scherp toe.

JUDAS

Gij valsche ziel in zijde pronk vermomd!
 Gij witgekalkt graf, zoo 't de Meester zei.

ME'IR

De Meester, straks ziet gij uw Meester,

(lachend)

Meester.

JUDAS

Ja, Meester; hebt gij Hem vertrappt, 't is schandlijk;
 Maar 't is omdat ge in Hem uw meester voeldet.
 Gij hebt genoeg voor Hem gebeefd. Gij moestet
 Hem zoo verplett'ren. Ik heb slecht gehandeld,
 'k Draag 't bloed van een rechtvaardige op mijn ziel,
 Hij is onschuldig.

ME'IR

De onze is Hij en blijft Hij.

JUDAS

Hier is uw geld terug.

ME'IR

Voor geen tienduizend,
 Geen honderdduizend sekhels.

(Judas met 't geloei van een wild dier, werpt hem de beurs in 't aangezicht.)

JUDAS

Hier uw dertig!

ME'IR

Vlak in mijn aanzicht! Vlak in 't uwe dit:
 Ik spreek, volk, luistert! Boer, ja luister, luister!
 't Geldt u...

(Plotseling hoort men bazuinen steken. Pilatus is onder de zui-

lengalerij van den achtergrond verschenen met soldaten en Christus: 'Ecce homo'.)

EEN STEM

Hij zegt iets.

VOLK

(op 't voorplan).

Wij hooren niets.

VOLK

(op 't achterplan).

Weg! Weg met Hem.

ME'IR

Ja weg met Hem. O ziet en scherpt uw bliken.

(Keert zich naar Judas, ziet dat zijn blik als verdwaasd aan Christus vastgenageld staat en lacht.)

Ha! Ha! Ha! Ha! Volk, 'k heb u iets te zeggen,
Zoo schoon als wat die Roomsche krijgers vonden...
Ziet gij die spotkroon op zijn bloedig hoofd?
Hij wilde koning zijn en deze man hier

(op Judas wijzend)

Sprak eenmaal zijne koningsrede.

STEM

Ik was er.

ME'IR

Nu spreek ik deze van zijn ware kroning.
Zie, Israël, zoo wordt met recht gekroond
Wie valsch zich uitgaf als uw Messias.

STEMMEN

Weg! weg met hem!

ME'IR

Aanziet uw Koning: de eere
Des volks: den roem van Israël, aanziet Hem!

STEMMEN

Weg!

ME'IR

Weet gij waarom de Romeinen Hem
Zoo spottend sierden met dien rooden mantel,
Die doornekroon?

STEMMEN

Zeg! Zeg!...

ME'IR

Niet Hem, maar u
Bespotten zij. 'Avec rex Judaeorum'
Zoo riepen zij al knielend en al spuwend
Toen zij de kroon op 't hoofd Hem sloegen! Ja,
Weet gij wat dit latijn bediedt: 'Gegroet,
Gij koning van de Joden!' Dit heeft u
Uw Messias, deez' Messias gewonnen:
Den spot van 't laagste Roomsche kazernuitveegsel.

VELE STEMMEN

Weg! Weg!

1^e STEM

Hij is geen Koning!

VELE STEMMEN

Weg met Hem!

1^e STEM

Hij is een slaaf!

ME'IR

Hij sterve dus als slaaf!

VELE STEMMEN

Weg! Weg! Aan 't kruis met Hem!

ME'IR

Aanschouwt Hem
Dat menschenpuin van uwen Messias.

VELE STEMMEN

Weg! weg!

1^e STEM

Zeg nooit van Hem meer Messias, dit grieft ons.

ME'IR

Hij noemde zich uw Messias! Ik zeg het
Hem na... Is dat een lichaam? 't Kraakt van buigen
Voor Roma's landvoogd, 't beeft en rilt van schrik;

't Is bleek van lafheid. Dit zou ons dus redden!
De nieuwe Judas Machabeër zijn
Die oorlogt tegen Rome!...

VELE STEMMEN

Ahoe! Ahoe!

ME'IR

Zie wie de rots van Israël moet zijn,
De hoeksteen van ons wereldkeizerrijk,
De kroon op eeuwenlange hoop, de berg
Des Oostens waar we licht vandaan en glans
En goud en macht en eere van verwachten...
Dit is uw rots, o Israël, dit lichaam!
Zendt naar dit stuipend lichaam uwe hoop,
Zendt ze in ontelbre vogelvluchten maar,
Zendt maar in wolken uw verwachtingen
Daar, naar dat lichaam, naar die hoop der raven,
Naar die verwachting van hijeen en jakhals,
Zendt daar uw hoop! Dit is uw Messias!

(Lang gebrul dat davert tusschen de gebouwen.)

VOLK

Aan 't kruis! - Weg! - Kruisig Hem! - Dood! Dood! Aan 't kruis!

ME'IR

(half gekeerd tot Judas).

Hoor! psalmen voor den Koning, psalmen, psalmen
Zoo gingen leeuwen psalmen in 't gebergte
Wanneer hun prooi reeds in hun klauwen rilt.
Zingt psalmen, psalmen voor den vorst der hoop.
Ziet hoe de blijdste bloemen der verwachting,
De geurig roode doornbloemen, bloeien
Op 't hoofd van uwen Lentekoning.

VELE STEMMEN

Weg!
Aan 't kruis!

ME'IR

Zal dit een troon zijn hoog genoeg!?

Plant het op ergens eenen heuvel, dan eerst
Is dit een waardig hooge troon voor Hem!
Een rots voor uwen rillenden Messias.

GEROEP
Calvarië!

ME'IR
Ja, dat 's een troon. Dus daarop...

VOLK

(valt wild in).

't Kruis, 't kruis! Aan 't kruis! Men kruisig' Hem! Aan 't kruis!

ME'IR
Ik heb gezegd...

(Hij is lachend neergedaald, terwijl de kreet nog immer galmt... Judas ineengekrompen en doodsbleek heeft, als een dwaze, het 'Ecce homo'-tooneel aangestaard, steeds met het hoofd weg en weer waggelend als een oud wijf. Als 't gerucht vermindert, hoort men in de verte roepen.)

GEROEP
Leve! Leve Pilatus!

STEMMEN
Wat is er? 't Vonnis? - Aan het kruis? - Ja.
Leve!
Pilatus! Leve Pilatus! Leve! Leve!

(t Volk verzadigd begint weg te stroomen.)

STEMMEN
Gauw naar Calvarie; dra gaat het aan.
Maar 't kruis? - Steeds houdt men er gereed. - Ja spoën we!

(Na een eindje staat Judas alleen.)

JUDAS
Aan 't kruis! Den slavendood! En door mijn schuld!
Ik wees de baan. 'k Nam dertig sekhels aan,
Den prijs der slaven. Nimmer kwam een mensch
Op zoo een wreeden inval, had ik niet
De baan geweest. Ik durfde alles: 'k leefde

Hem veel te na. Had Hij mij nooit gekozen!
 Hij is er om gestraft. - Te afgrijselijk! O!
 Dit bloed! dit ijslijk bloed: ik zie 't voor mij
 Door al mijn levensdagen... en die bleekheid.
 Dit brullen van die wildebeestenbende,
 Door mij ook tegen Hem gedreven, 'k hoor het
 Voor altijd in mijn ooren storremronken.
 Mijn ooren blijven vaten vol gehuils:
 'Aan 't kruis! Aan 't kruis!' Dit bruist en ruischt en giert er
 Steeds, nooit kan 't luwen, nooit meer zwijgen, nooit,
 Al mijne levensdagen door.

(Hernieuwd fel geroep in de verte. Een oogenblik rijst een kruis boven de schare, daalt neder en verdwijnt met het volk mee, in eene straat. Judas ondertusschen luistert en schouwt zeggend:)

Alweer!
 Mijn bloed wordt ijs als ik dit hoor. Geen dagen,
 Geen uren wil ik 't hooren nog. - Een kruis? -
 Het Zijne! O alle vloeken over mij!
 Geen uur, geen stond meer wil ik 't zien of hooren!
 Mijn oog moet dicht, mijn oor moet dicht, dicht toe
 Voor eeuwig. Zijn uur is gekomen: 't mijne ook.
 Heeft Hij dit zóó gewild?... Bah! Of Hij 't zoo
 Of anders wilde, 't uur is daar, is daar, en
 Is zoo afgrijs'lijk-gruw'lijk door mijn schuld!
 Mijn Messiasdroom sterft in 't bloed nu uit.
 Ik zag zijn kroningsdag, zijn kroon op 't hoofd!
 Een wreede spot voor Hem, een bitterer spot
 Voor mij! Ha, Judas droomde koningsdroomen,
 Zag gouden kroon en staf en purpren mantel
 Hem sieren, en hij hoorde heel de wereld,
 De landen, de eilanden der zee hem zingen...
 Jezajas droomde 't zóó, doch niemand droomde 't
 Met zooveel gloed als ik hem na, neen niemand.
 Uit is 't... 't is alles uit: de gouden kroon
 Werd eene kroon van doornen uit de rotsen,
 De schepter werd een rietstaf uit de beek,
 De purpren mantel een soldatenvod...
 't Gehuil wordt doffer! Weg van Hem!
 Zoover als 't kan! Naar 't Oosten dus? De Olijfberg

Ligt daar. Dit klopt. Zoo dacht ik het vannacht,
Al dolend door zijn boomen, als een jakhals.

(Hij stapt de trappen af, dwarscht het verlaten plein; als hij juist den uitgang zal bereiken komt hem, in groote haast, Maria Magdalena te gemoet, zoodat ze bijna op elkaar botsen.)

MARIA MAGDALENA

Langs welke straat?... Zeg, waarlangs leidt men hem?

(Krijgt geen antwoord, erkent plots den Verrader...)

Gij! O!... gij

(aarzelt, zoekt naar een woord en)...

Judas! 'k zocht het striemendst hoonwoord
Dat ooit een mensch trof... 'k Vond slechts uw naam.

JUDAS

Gij treft het hart in 't midden, Magdalena;
Doch gij, ja gij, ge moestet zoo mij smaden!

MARIA MAGDALENA

Ik! allen! wee! Verwacht geen ander woord
Van niemand meer, indien zij u maar kennen
En wat gij deedt, slaaf, die als slaaf uw Meester,
Schurk, die als schurk den Allerheiligsten,
Te-huren-ziel, die voor wat geld de Liefde,
Die boven prijs staat, kussend hebt verkocht;
Gedrocht die tot gedrocht den Schoonsten maaktet

(Snikt.)

Gij zaagt Hem, ik ook zag Hem. Wee mijne oogen!...

(Snikt.)

Neen, heil mijne oogen! want al is Zijn lichaam
Als een gevallen muur zoo aaklig-hobblijg,
Van al de wonden, builen, stramen, zeeren...
Toch is Hij, blijft Hij eeuwig even schoon mij:
De hemelheldre lijnen zijner leden,
De zeeënzachte golving van Zijn gang,
De warme zonneschitring van Zijn blik,
De streeling, als van regen over rotsland,
Van woordendaling en van handbeweging,
'k Zie 't alles, al, door wijsheid en door goedheid
Geteekend en beschenen en verwarmd,
Wijsheid van uit dien hemel van Zijn hoofd,

Goedheid van uit dat diepe meer Zijns Harten;
 'k Zie 't nog, 'k zie 't meer, nu Hij met al Zijn wonden,
 Rood in hun blauwen rand, en purpre builen
 Al over 't lijf gezaaid bij allen gruw wekt,
 Bij allen, niet bij mij. Ik min Hem meer:
 Mij is Hij nu van 't hoofd tot aan de voeten
 Geteekend en geschilderd door Zijn hart,
 Gekleurd door 't bloed, gebeeldhouwd door de Liefde,
 En is dit allen leelijk, mij is 't prachtig:
 Het leelijkste is mij 't schoonste, maakte liefde 't leelijk.
 Mij is Hij heerlijk schoon. Zijn wonden bloeien
 Me als rozen toe uit Jericho, Zijn bloed
 Gloeit als Sidonisch purper om een Koning.
 Nu werd hij Koning; Koning van de Liefde,
 In bloed gekleed, met bloed gezalfd, door bloed
 De almachtige overweldiger mijns harten...
 Gij gromt en rilt... Uw Koning is Hij ook,
 Erken Hem; zie dien donker zwarten Hemel:
 Zijn kleuren schildren wat Hij voor u is.
 Zie 't donker hangen wijd als heel de wereld,
 Zie zon en maan als uitgebrande kolen
 Aan 't drijven midden in de zwarte zee,
 't Is schrik'lijk... O 'k wou voor al 's werelds schatten
 Niet Judas onder zulken hemel zijn,
 Al wierp men heel zijn afgrond vol met goud!...

(Judas heeft bij dit laatste woord 't hoofd opgericht en met glanzenden blik omhoog geschouwd.)

JUDAS

Met goud h e e l vol, de hemel!

(Dan rilt hij en schouwt somber telkens weg van en op naar den hemel.)

Vol is hij
 Met vloek, met Zijnen vloek! Mij vloeken ze allen:
 Johannes, Petrus, al de apost'len, gij...
 En Hij... Oneindig moet Zijn vloek zijn! ja
 Daar hangt hij, heel den hemel vol, heel vol
 Hij was de Zoon van God, en 'k ben een doem'ling,
 'k Word een verdoemde straks, wanneer Hij sterft...

MARIA MAGDALENA

Neen, als Hij sterft...

JUDAS

Zwijg, 'k zie dien zwarten hemel,
 Waarnaar uw witte vinger heenwees, 'k zie hem;
 Hij is Gods omgekeerde kelk des toorns,
 Die op mij neer zal storten. Zijn werk is 't wel:
 De Meester wierp Hem vol van zwarten toorn.
 Hij is toch Meester van de stormen en
 Hij heeft gelijk, 'k verdien Zijn toorn, 'k verried Hem...

MARIA MAGDALENA

Kom, kom naar 't kruis, 'k beloof vergiffenis.

JUDAS

Ja, gij zijt goed.

MARIA MAGDALENA

Hij is het maatloos meer.
 Mijn arrem harte schreit van medelij
 Om u, sinds ik uw ziel vol wanhoop zag
 Onder dien hemel. 's Meesters hart ook schreit
 Om u, Zijn hart vol zachte liefde.

JUDAS

Liefde!
 Maar juist die liefde heeft mijn kus ontheilgd.

MARIA MAGDALENA

Hij zal vergeven; denk toch wien gij toespreekt:
 Maria Magdalena, waaraan zonden
 Bij duizenden vergeven werden.

JUDAS

Eéne
 Is meer dan aller menschen zonden samen.

MARIA MAGDALENA

Herhaal dit woord voor 't kruis en met Zijn bloed
 Daalt 's Meesters liefde, in vol vergeven, neder.

JUDAS

Zijn toorn zou nederdalen.

MARIA MAGDALENA

Neen.

JUDAS

Zijn vloek!

MARIA MAGDALENA

Neen, Judas.

JUDAS

Ken me dus gelijk ik ben.

'k Weet wat ik deed en tegen Wien; ik kan

Mijn zonden kennen, maar betreuren niet.

Neen, zag 'k Hem ginder boven op Calvarie,

Lijk een vertrapten aardworm, en den Hemel

Gelijk een leeuw toegrimmend achter Hem,

Hem zelf zoo machteloos als 't onmondig kindje

En heel dien hemel bevend voor Zijn macht,

Dan voelde ik klaarder en ook woedender

Dan ooit, hoe Hij Zijn macht begraaft en nooit

Ze laten werken wil tot ons geluk.

De aarde is de Zijne zoo Hij wil, zoo schreeuwde

Die hemel mij daar toe, maar... maar Hij wil niet.

MARIA MAGDALENA

Niet om te nemen, om te geven kwam Hij.

JUDAS

Wat gaf Hij mij? Zie mijne handen.

(Hij houdt ze met wijduitgerokken vingers wijdijdel open.)

MARIA MAGDALENA

Liefde.

Heel 't hart vol! Wat dan schelen ijle handen?

JUDAS

Ik had een liefde in 't hart, een tweede was

Te veel.

MARIA MAGDALENA

Ik ken uw liefde. Schand'lijk is 't,

Als 't goud geldt, zelfs der liefde naam te noemen.

Goud! Kom naar 't kruis daar wordt echt liefdegoud

Uw deel. De liefde woont toch in het bloed;
Hij geeft u bloed uit al Zijn open aadren;
U al Zijn bloed.

JUDAS

Bloed! Bloed! Moest ik het zien
'k Zou iets Hem tegenvloeken, iets afgrijslijks,
Maar 'k zou het, 'k zou niet anders kunnen, dit:
'Bloed vroeg ik niet. Geef wat ik vroeg.
Gij weet het, wat! Geef dat mij, hou al 't andre.'

MARIA MAGDALENA

Zwijg, doemling!

JUDAS

Dat ben ik, 'k ben het door Hem.

MARIA MAGDALENA

Rampzaal'ge, voor u vloeit Zijn bloed!

JUDAS

Niet voor mij,
Maar door mij, ja, omdat Zijn goud niet vloeide.

MARIA MAGDALENA

Onvat'bre boosheid, kolk vol donkren nacht!
Hoe? Allen werden vurig in Zijn bijzijn!
En liet des Meesters pracht, u, leerling, koud?

(Judas zwijgt.)

Was hij niet wijs?

JUDAS

Ja.

MARIA MAGDALENA

Schoon?

JUDAS

Ja.

MARIA MAGDALENA

Goed?

JUDAS

Ach, ja.

MARIA MAGDALENA
Almachtig?

JUDAS
Wee mij! Ja.

MARIA MAGDALENA
Gij mint Hem niet?

JUDAS
Ik kan niet.

MARIA MAGDALENA
Ongelukkige, kom naar Hem.

(Judas schudt het hoofd en stapt voort.)

En waarheen gaat ge toch, is 't niet naar Hem?

MARIA MAGDALENA
Naar mijne plaats... ver, machtig ver van Hem...
Had ik toch nimmer dicht bij Hem geleefd!
Was nooit die droom, gelijk een zwijmeldrank
In mijne ziel gestort!... Doch 't is geschied.
Vloek op den dag, dat ik den Meester naliep.
Vloek op Zijn wondren die mijn hoop verwijdden
Tot aan de verste palen van mijn leven
Zoo wijd als gene hemel, nu vol vloek,
Een hemel, heel vol van den klaarsten dag.
Wat was 't bedwelmend heerlijk dan. Doch nacht
Vult evenwijd den hemel als de dag.
'k Ga naar mijn plaats... Goud heb ik niet, geen beurs zelfs;

(Zoekt in zijn zak en haalt een koord te voorschijn.)

Maar 'k heb de koord nog van de beurs en snoer er
Nog iets mee toe; hier tusschen 't hoofd en 't hart.
Vloek op bei: 't hoofd dat droomde, 't hart dat jachtte,
Ze hebben dwaas elkaar bedwelmd... Ik ga.

(Weg.)

MARIA MAGDALENA
Weg!...

(Keert zich in de richting van Calvarie.)

Meester, heeft Uw bloed die ziel verloren?

O, 'k zal mij onder uwe voeten vleien,
't Neervloeiend bloed opvangen, dat Gij 't voelet
Hoe 't stortend eene ziele in liefde zuivert,
En troost gevoelet, ach! al ben ik slechts
Een arme vrouw in plaats van een Apostel!

EINDE